

Technická univerzita v Liberci

Hospodářská fakulta

Studijní program: 6208 – Ekonomika a management

Studijní obor: Podniková ekonomika

Zajištění proti kurzovému riziku v podniku ATAS a.s.

Securing against Exchange Rate Risk in ATAS a.s.

DP-PE-KFÚ-2008-61

PETRA ZELENKOVÁ

Vedoucí práce: PhDr. Ing. Jáčová Helena, Ph.D., KFÚ

Konzultant práce: Ing. Ivana Čimerová, ATAS a.s., ekonomická ředitelka

Počet stran: 81

Počet příloh: 8

Datum odevzdání: 9. května 2008

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

Datum: 9. května 2008

Podpis:

Poděkování

Tímto bych chtěla poděkovat PhDr. Ing. Heleně Jáčové, Ph.D., vedoucí mé diplomové práce, za rady a připomínky, ale hlavně za vstřícný přístup a věnovaný čas. Zároveň chci poděkovat všem zaměstnancům podniku ATAS Náchod a.s., kteří mi věnovali svůj čas a seznámili mě se situací v podniku, především mé konzultantce Ing. Ivaně Čimerové.

Resumé

Diplomová práce je zaměřena na problematiku zajištění proti kurzovému riziku ve firmě ATAS elektromotory Náchod, a.s. Nejprve je v této diplomové práci charakterizován zahraniční platební styk a instrumenty, které se při jeho realizaci používají – hladká platba, dokumentární inkaso, dokumentární akreditiv a bankovní záruka. U těchto nástrojů je zmíněna jejich charakteristika, průběh, druhy a výhody a nevýhody. Další kapitola je věnována zajištění proti kurzovému riziku, je zde charakterizováno přirozené zajištění a zajištění transakční, ke kterému se využívají finanční deriváty – forwardy, opce, futures a swapy. Následující část obsahuje charakteristiku podniku ATAS elektromotory Náchod, a.s., jeho historii, organizaci, postavení na trhu tuzemském i zahraničním. Zmíněny jsou také platební instrumenty využívané firmou v zahraničním obchodě a problémy, kterým společnost v platebním styku čelí. Nakonec jsou uvedeny způsoby, které společnost používá ke snížení dopadu kurzového rizika, jejich realizace a zhodnocení této problematiky v podniku.

Klíčová slova

Bankovní převod, bankovní záruka, devizová operace, devizový kurz, dokumentární akreditiv, dokumentární inkaso, domácí měna, finanční derivát, forward, futures, kurzová ztráta, kurzový zisk, platební styk, opce, swap, zahraniční měna, zahraniční obchod, zajištění.

Summary

The thesis is focused on the question hedging against exchange rate risk in ATAS electromotors Náchod, a.s. At first there is a characteristic of foreign system of payments and instruments which are used in its realization – a bank transfer, a documentary letter of credit, a documentary collection and a bank guarantee. At these instruments there is mentioned its characteristic, process, kinds, advantages and disadvantages. Next chapter is devoted to the hedging against exchange rate risk, characteristic of natural hedging and transaction hedging. Forwards, options, futures and swaps are used to the transaction hedging. The following part contains the characteristic of company ATAS electromotors Náchod a.s., its history, the organization, the position at the domestic and foreign market. There are also mentioned payment instruments used at the world trade by the company and problems which the company has in the system of payment. At the end there are introduced the ways the company uses to reduce the impact of exchange rate risk, its realization and the estimation of this question in the company.

Key words

Bank transfer, bank guarantee, exchange operation, currency exchange rate, documentary letter of credit, documentary collection, domestic currency, financial derivate, forward, futures, exchange rate loss, exchange rate profit, system of payment, option, swap, foreign currency, international trade, hedging.

Obsah

Seznam zkratek a symbolů	11
Seznam vzorců.....	13
Seznam tabulek.....	13
Seznam obrázků.....	13
Seznam grafů	14
 1 Úvod	 15
 2 Instrumenty používané v zahraničním platebním styku	 16
2.1 Charakteristika zahraničního platebního styku.....	16
2.2 Hladké platby.....	18
2.2.1 Průběh hladké platby	21
2.3 Dokumentární akreditiv	21
2.3.1 Průběh platby dokumentárního akreditivu	23
2.3.2 Druhy dokumentárních akreditivů.....	24
2.4 Dokumentární inkaso.....	25
2.4.1 Průběh dokumentárního inkasa	25
2.4.2 Druhy dokumentárního inkasa.....	26
2.5 Bankovní záruka	26
2.5.1 Průběh bankovní záruky	27
2.5.2 Druhy bankovní záruky	28
2.6 Porovnání výhod a nevýhod jednotlivých instrumentů platebního styku	28
 3 Kurzové riziko a způsoby jeho snižování.....	 29
3.1 Devizový kurz	30
3.1.1 Systémy devizových kurzů.....	31
3.1.2 Faktory ovlivňující devizový kurz.....	32
3.2 Zajištění kurzových rizik	32
3.2.1 Přirozené zajištění.....	34
3.2.2 Transakční zajištění	36

3.2.3 Porovnání finančních derivátů.....	42
4 Představení podniku ATAS a.s.....	43
4.1 Historie firmy	45
4.2 Základní údaje o společnosti	46
4.3 Organizační struktura	47
4.4 Zaměstnanci.....	47
5 Postavení podniku ATAS a.s. na trhu.	48
5.1 Konkurence.....	49
5.2 Tuzemské a zahraniční trhy	49
5.3 Tržby.....	52
6 Nástroje používané v podniku ATAS a.s. pro zahraniční platební styk.....	54
6.1 Bankovní převody	54
6.1.1 Mezinárodní číselné označení účtů IBAN.....	58
6.1.2 Skonto.....	59
6.1.3 Vzájemné započtení.....	59
6.2 Bankovní převody mezi účty	60
6.3 Ostatní nástroje zahraničního platebního styku.....	61
6.4 Problémy v platebním styku	61
6.4.1 Opravné položky na nesplacené pohledávky	62
7 Způsoby používané pro zajištění kurzových ztrát v podniku ATAS a.s.	64
7.1 Dealingové operace	65
7.2 Devizové operace	66
7.2.1 Forward.....	68
7.2.2 Opce.....	72
7.2.3 Účtování kurzových zisků a ztrát	74
7.3 Kurzová doložka.....	75
7.4 Ostatní způsoby zajištění	76

9 Závěr	77
Seznam literatury	79
Seznam příloh	81

Seznam zkratek a symbolů

a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
BEN	beneficiary
cca	přibližně
CZK	česká koruna
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČSN	Česká technická norma
ČSOB	Československá obchodní banka
EN	Evropská norma
EU	Evropská unie
EUR	euro
EZÚ	Elektrotechnický zkušební ústav
GBP	libra šterlinků
IBAN	International Bank Account Number
ISO	International Organization for Standardization
Kč	koruna česká
kol.	kolektiv
max.	maximální
mm	milimetr
např.	například
NATO	North Atlantic Treaty Organization
obr.	obrázek
os.	osoba
OTC	over the counter
OUR	our
PIN	Personal Identification Number
popř.	popřípadě
resp.	respektive
s.	strana

Sb.	sbírka
SHA	shared
SWIFT	Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication
tab.	tabulka
tis.	tisíc
tj.	to je
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný
USA	United States of America
USD	americký dolar
vyd.	vydání
W	watt
α	alfa
*	krát
=	rovná se
\leq	menší nebo rovno
-	mínus
—	podíl
%	procento
§	paragraf

Seznam vzorců

(1) Výpočet hodnoty Value at Risk	34
(2) Výpočet forwardového kurzu	69

Seznam tabulek

Tab. 1 Výhody a nevýhody platebních instrumentů.....	28
Tab.2 Výhody a nevýhody finančních derivátů	42
Tab.3 Základní údaje o firmě ATAS a.s.....	46
Tab. 4 Podíl tuzemských a zahraničních tržeb	50
Tab. 5 Tržby dle teritorií za rok 2007.....	51
Tab.6 Přehled devizových operací.....	67

Seznam obrázků

Obr.1 Průběh hladké platby	21
Obr.2 Průběh dokumentárního akreditivu	23
Obr.3 Průběh dokumentárního inkasa	25
Obr.4 Průběh bankovní záruky	27
Obr.5 Historická fotografie společnosti ATAS	45

Seznam grafů

Graf 1 Přidaná hodnota na průměrný přepočtený počet pracovníků v letech 2000-2006 ...	44
Graf 2 Vývoj průměrného počtu zaměstnanců v letech 2003–2007	47
Graf 3 Věková struktura zaměstnanců.....	48
Graf 4 Podíl tržeb jednotlivých států v roce 2007	51
Graf 5 Vývoj tržeb v letech 2003-2007	52
Graf 6 Podíl tržeb v jednotlivých měnách na celkových tržbách v roce 2007	53
Graf 7 Vývoj kurzu CZK/EUR.....	64
Graf 8 Zajištění pomocí forwardu	70
Graf 9 Zajištění pomocí forwardu	71
Graf 10 Zajištění pomocí opce	73

1 Úvod

V současné době je celý svět ekonomicky propojen a ekonomiky všech zemí již nejsou izolovaným prostředím. V důsledku globalizace dochází ke stále většímu propojování ekonomik a obchodu, který se zaměřuje nejen na domácí, ale také na zahraniční trhy. Příčinou je mezinárodní dělba práce, která se projevuje mezinárodním obchodem zboží a služeb, pohybem pracovních sil a tokem kapitálu. To umožňuje každé zemi, aby se zabývala pouze vývozem statků, jejichž výroba je pro ni efektivní, a aby využila výhod, které v této oblasti má, a naopak dovážela ty statky, jejichž výroba je pro ni neefektivní. Zahraniční obchod je prováděn pomocí peněžních prostředků, avšak měna v jednotlivých zemích se liší a proto hraje významnou roli v zahraničním obchodě měnový kurz.

V důsledku rozvoje mezinárodního obchodu docházelo k růstu možností provádění plateb se zahraničními subjekty, protože tuzemský a zahraniční platební styk se liší a každý z nich vyžaduje jiné platební nástroje.

Jak na domácím, tak na světovém trhu vládne v současnosti obrovská konkurence. Pokud chce být společnost dostatečně konkurenceschopná musí nabídnout svým zákazníkům vhodné platební podmínky v oblasti záruky zaplacení, doby splatnosti či zajištění vůči nejrozumnějším rizikům.

Pro správné fungování obchodu musí být splněna určitá pravidla a to na obou stranách. Kupující musí včas zaplatit a prodávající musí včas splnit předmět obchodu. Tato pravidla jsou obsažena v různých mezinárodních úmluvách, ale také v jednotlivých platebních instrumentech a tím pomáhají ke správnému průběhu obchodního kontraktu. Zajistit bezproblémovou obchodní transakci není jednoduché a nezkušenost či neznalost zahraničního obchodu může vést ke ztrátám ve společnosti.

2 Instrumenty používané v zahraničním platebním styku

V této části práce je uvedena základní charakteristika zahraničního platebního styku, jeho průběh, náležitosti a jednotlivé platební nástroje používané při zúčtování se zahraničím.

2.1 Charakteristika zahraničního platebního styku

Při zahraničním obchodě je třeba znát a využívat jiných platebních nástrojů než je tomu u domácích plateb.

Zahraniční bankovní platební styk se v České republice řídí devizovým 219/1995 Sb. Z předpisů České národní banky vyplývá, že zahraniční platby mohou provádět pouze ty banky, které k tomu obdržely od České národní banky povolení.

Banky si zřizují a vedou účet s určitou trvalou výší finančních prostředků u zahraničních bank, tj. nostro účet, a vedou účet zahraničním bankám ve své bance, tj. loro účet. Těmto bankám se říká korespondentské. Nostro účet je běžný účet, který má banka u jiné banky (obvykle tuzemská banka u banky v cizině v cizí měně). Loro účet je cizí účet, který založila banka jiné bance (zejména běžný účet, který vede tuzemská banka zpravidla v tuzemské měně pro jinou zahraniční banku).

Prostřednictvím korespondentských bank jsou prováděny nejrůznější operace se zahraničními subjekty. Při komunikaci s korespondentskými bankami je také využíváno bankovní komunikační sítě SWIFT.

SWIFT (Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication) využívají banky k provádění platebního styku zejména zahraničního. Jedná se o mezibankovní počítačově řízenou telekomunikační síť založenou v roce 1973 v Bruselu. SWIFT je celosvětově nepřetržitě v provozu a slouží k přímým úhradám na příkaz klienta,

k bankovním převodům, dokumentárnímu inkasu a akreditivu, k operacím s cennými papíry apod. Je to nezisková organizace a poplatky slouží pouze k pokrytí nákladů.

SWIFT je pouze komunikační síť mezi bankami, nemá clearingovou funkci a zúčtování příkazů probíhá prostřednictvím účtů vedených u korespondenčních bank. Swiftová síť se skládá ze dvou navzájem propojených středisek v Evropě (Leiden) a USA (New York) a regionálních zpracovatelů jednotlivých členských zemí.

Při komunikaci v síti SWIFT je používán Bank Identifier Code tj. swiftová adresa banky. Jedná se o swiftový kód, který se skládá z osmi písmen a jednoznačně identifikuje bankovní ústav příjemce. Jeho výhodou je především to, že kód zbavuje uživatele potřeby zadávat adresu banky, neboť každá banka má přidělen vlastní swiftový kód.

Bankovním spojením se rozumí číslo účtu, přesný název a adresa plátce nebo příjemce včetně měny účtu (u převodů do členských států Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru je nezbytné uvést číslo účtu příjemce ve struktuře IBAN), rozlišení, zda se jedná o tuzemce či cizozemce a přesný název a adresa převádějící instituce, popř. swiftová adresa nebo národní směrový kód převádějící instituce příjemce.

Číslo účtu - IBAN (International Bank Account Number) byl vytvořen Evropskou komisí pro bankovní standardy (ECBS European Committee for Banking Standards) jako mezinárodní standard formátu bankovních čísel účtů, který umožňuje jednoznačně identifikovat účet klienta u banky, a to i včetně jeho země. Hlavním cílem používání IBAN je snížení chybovosti a zjednodušení a zautomatizování zpracování transakcí v zahraničním platebním styku, což má následně vliv i na výši poplatků účtovaných korespondenčními bankami a bankou příjemce.

Po vstupu ČR do Evropské unie jsou všechny banky povinny uvádět na výpisu z účtu číslo účtu ve formátu IBAN. Ten může obsahovat číslice a velká písmena. Jeho struktura je kód země (CZ pro Českou republiku) - 2 znaky, kontrolní číslice, která umožňuje programovou kontrolu čísla - ochrana proti chybně zadanému číslu účtu (např. z důvodu překlepu) - 2 znaky a kód banky a číslo účtu v rámci banky - maximálně 30 znaků.

Mezi nástroje zahraničního platebního styku patří:

- hladké platby,
- dokumentární akreditiv,
- dokumentární inkaso a
- bankovní záruka.

2.2 Hladké platby

Hladké platby jsou velmi důležitým a nejčastěji používaným nástrojem. Jejich charakteristika a průběh jsou uvedeny v následujících podkapitolách.

V zahraničním platebním styku mají bankovní převody formu hladké platby. Jedná se o nejrozšířenější a relativně levný platební nástroj. Hladká platba je bankovní převod modifikovaný pro potřeby placení do zahraničí. Jako hladký se tento platební nástroj označuje proto, že neobsahuje žádný závazek banky a nemá ani vazbu na předložení dokumentů.

Podle toho, jak jsou hladké platby zpracovány v bance rozlišujeme vyšlé hladké platby (úhrada do zahraničí) a došlé hladké platby (úhrada ze zahraničí).

Banka provádějící hladkou platbu požádá na základě klientova příkazu svého zahraničního korespondenta, tj. banku, u které má veden svůj účet, aby na vrub jejího účtu vyplatila, popřípadě jinak uhradila příslušnou částku příjemci. Banka příjemce po ověření platnosti příkazu provede výplatu příjemci. ^[9]

Příkaz k úhradě, vyšlá hladká platba, je stejně jako u bankovního platebního styku tuzemského nejpoužívanějším nástrojem zahraničního bezhotovostního platebního styku. Příkaz k úhradě je příkaz klienta bance, aby z jeho běžného účtu převedla stanovenou

^[9] LANDOROVÁ, A. JÁČOVÁ, H. NESLÁDKOVÁ, M. Obchodní bankovníctví. 1.vyd. Liberec. 2002.

ISBN 80-7083-607-5. s.224

částku na účet příjemce platby. Vyšlá hladká platba může mít na rozdíl od tuzemského příkazu k úhradě pouze formu jednotlivého nebo trvalého příkazu k úhradě.

Došlé hladké platby neboli úhrady ze zahraničí jsou bance příjemce avizovány bankou plátce zprávou, která banku příjemce informuje o tom komu, od koho, v jaké měně a jakou částku má vyplatit.

Hladké platby se pro zahraniční platební styk používají nejčastěji, a to zejména pro jejich výhody. Patří mezi ně jednoduchost, nízké náklady a malá časová náročnost.

- Mezi základní náležitosti příkazu k převodu v zahraničním platebním styku patří:
- bankovní spojení plátce,
- bankovní spojení příjemce včetně jeho názvu,
- částku převodu,
- označení měny převodu (kódy vybraných států a měn),
- platební titul (třímístný kód dle číselníku ČNB označující účel převodu a slovní vyjádření účelu převodu v souladu s číselným označením účelu převodu,
- účel převodu – informace pro příjemce,
- kód smluvního partnera,
- metoda zpoplatnění převodu – OUR,SHA, nebo BEN,
- podpis, elektronický podpis nebo jiný kód zajišťující identifikaci příkazce,
- den účinnosti příkazu k převodu,
- reference příkazce – identifikace převodu pro příkazce,
- další instrukce,
- kontaktní osoba plátce,
- datum vystavení.

Poplatek za provedení hladkého platu je stanovován jako určité procento z částky a současně bývá vymezena minimální a maximální výše tohoto poplatku. ^[12]

^[12] ŠENKÝŘOVÁ, B. a kol. Bankovníctví I. 1. vyd. Praha. 1997. ISBN 80-7169-464-9. s.109

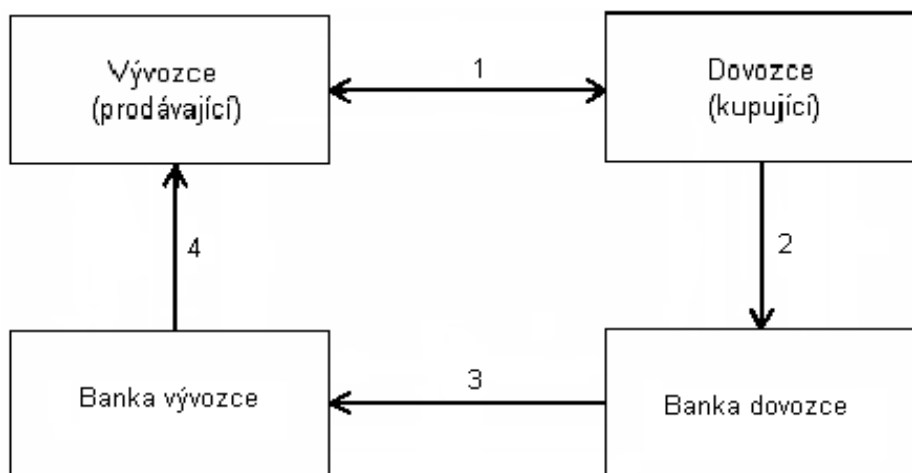
Plátce musí na příkazu k převodu vyznačit, kdo bude hradit náklady bank spojené s realizací převodu. Jednotlivé typy poplatků jsou následující: poplatek OUR jehož název vychází z anglického "our", tedy "naše", a vyjadřuje, že veškeré poplatky spojené se zahraniční platbou bude hradit plátce, tedy i poplatky banky příjemce a případně i zprostředkujících bank. Dalším typem je poplatek BEN, jehož označení vychází z anglického "beneficiary" ("příjemce") a znamená, že plátce přenáší na příjemce platby veškeré poplatky související s mezinárodní platbou, včetně poplatků účtovaných bankou plátce. Posledním typem je poplatek SHA. Označení tohoto typu poplatků je zkratkou z anglického "shared", což by se do češtiny dalo přeložit jako "sdílené". Jde o variantu, kdy plátce hradí poplatky své bance (banka plátce) a příjemce poplatky bance své (banka příjemce), popř. zprostředkujícím bankám. Platby tohoto typu jsou nejběžnější, pokud klient neoznačí typ poplatku, provádí je banky automaticky.

Nejčastěji se využívají OUR poplatky, tzn., že poplatky hradí plátce. U přeshraničního převodu je zprostředkující instituce v jiném státě, a převod se tím může stát podstatně dražším a méně předvídatelným. Banka by proto měla ve svých podmínkách uvést, že cena se skládá z ceny, kterou si účtuje ona sama, a dále z cen všech zprostředkujících institucí, které nejsou a nemusí být známé a budou klientovi účtovány až v průběhu konkrétního převodu. Tímto způsobem je také konstruována cena převodu, jestliže při převodu udáme pro způsob platby tzv. OUR (tzn. hradíme náklady převodu jak v rámci naší země, tak v rámci země, kam prostředky směřují nebo kde se nachází zprostředkující instituce).

Banky většinou v případě platby OUR účtují formou paušálu, který ovšem nemusí odpovídat skutečným nákladům převodu. Banka svoje náklady zná, ale nezná poplatky všech institucí přes které peníze směřují. Naučtuje proto vykalkulovanou částku, kterou příkazce zaplatí. Příkazce tak získá jistotu, že transakce pro něho již dražší nebude.

2.2.1 Průběh hladké platby

Následující obrázek znázorňuje průběh hladké platby. Pod ním jsou uvedeny jednotlivé kroky procesu hladké platby.

Obr.1 Průběh hladké platby

Zdroj: MARVANOVÁ, M. , HOUDA, M. a kol. Platební styk. 3. vyd. Brno: Econ, 1995.

Legenda:

- 1 - Uzavření obchodu mezi vývozcem a dovozcem.
- 2 - Dovozece dá příkaz své bance, aby na vrub jeho účtu uhradila částku vývozci.
- 3 - Banka dovozce uhradí částku ve prospěch účtu banky vývozce.
- 4 - Banka vývozce vyplatí částku vývozci.

2.3 Dokumentární akreditiv

Dalším nástrojem používaným při zúčtování se zahraničím je dokumentární akreditiv.

Dokumentární akreditiv je jedním z nejvýznamnějších platebních instrumentů používaných v zahraničním obchodě. Jedná se o písemný závazek banky, že na žádost dovozce (kupujícího) vyplatí ve prospěch účtu vývozce (prodávajícího) po splnění určitých smluvních podmínek předepsanou částku. Smluvními podmínkami se většinou rozumí předložení příslušných dokumentů.

Výhodou je, že vývozce má záruku zaplacení obchodu bankou kupujícího pokud splní všechny dohodnuté podmínky, a dovozce má jistotu, že platba z jeho účtu bude provedena až po splnění podmínek.

Nevýhodou pro kupujícího může být situace, kdy prodávající nesplní podmínky a kupujícímu tím způsobí dodatečné náklady spojené s obstaráním a držbou finančních prostředků pro daný obchod. Pro prodávajícího akreditiv znamená dlouhodobý způsob placení za jeho zboží. Akreditiv je také spojen s dalšími náklady, které si účtují banky obou stran za zprostředkování.

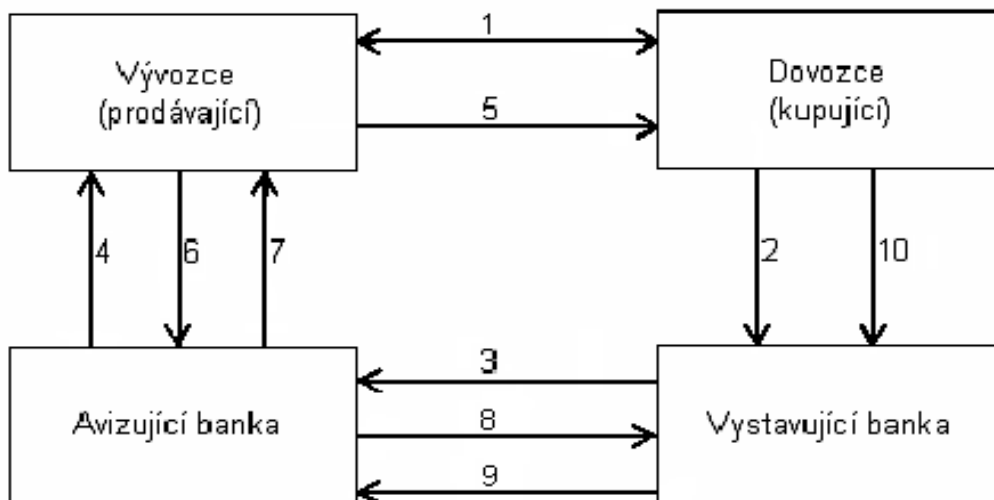
Při vystavení akreditivu by měly být uvedeny tyto údaje:

- jméno dovozce a jeho adresa, podpis dovozce podle podpisového vzoru,
- jméno vývozce a jeho adresa,
- banka vývozce (pro urychlení avizování akreditivu, pokud není uvedena, vybere si ji banka dovozce dle sebe),
- označení akreditivu (pokud se jedná o odvolatelný, musí to být uvedeno, pokud není označen platí, že se jedná o akreditiv neodvolatelný),
- způsob doručení akreditivu vystavující bankou,
- číslo účtu k jehož tíži má být akreditiv otevřen,
- částka akreditivu (přesná nebo přibližná),
- kde a dokdy je akreditiv platný,
- u které banky a jak je akreditiv použitelný,
- které náklady jsou v ceně zahrnuty, pojistná hodnota zboží,
- termín naložení nebo odeslání a dostatečný prostor pro předložení dokumentů,
- stručný popis zboží, jeho množství a cena,
- zda je zakázáno přelodění či částečná dodávka,
- jak má být naloženo s převzatými dokumenty,
- místo odeslání a místo určení,
- zda má být akreditiv avizován nebo potvrzen, kdo a jak ponese výlohy a odměny plynoucí z akreditivu.^[10]

^[10] MARVANOVÁ, M. , HOUDA, M. a kol. Platební styk. 3. vyd. Brno: Econ, 1995. ISBN 80-901627-2-X. s.108

2.3.1 Průběh platby dokumentárního akreditivu

Průběh dokumentárního akreditivu je složitější než průběh hladké platby. Proto je i méně používán, ale znamená pro obě strany obchodní transakce větší záruku.

Obr.2 Průběh dokumentárního akreditivu

Zdroj : MARVANOVÁ, M. , HOUDA, M. a kol. Platební styk. 3. vyd. Brno: Econ, 1995.

Legenda:

- 1 - Při uzavření obchodu se strany dohodnou na použití dokumentárního akreditivu, na jeho typu a na smluvních podmínkách, které musí být splněny,
- 2 - po potvrzení objednávky požádá dovozce svoji banku o otevření akreditivu ve prospěch vývozce. Tím má vývozce záruku, že mu bude při splnění podmínek obchod zaplacen,
- 3 – banka vystavující akreditiv informuje o jeho otevření korespondenční banku (avizující),
- 4- avizující banka ověří pravost akreditivu a oznámí jeho otevření vývozci, který si ověří zda lhůty a podmínky souhlasí se smlouvou,
- 5 – vývozce odešle zboží,
- 6 – vývozce předá své bance předepsané dokumenty,
- 7 - avizující banka proplatí akreditiv vývozci,
- 8 – avizující banka předá dokumenty vystavující bance,
- 9 – vystavující banka dokumenty zkontroluje a proplatí akreditiv korespondenční bance,
- 10 - když dovozce uhradí bance akreditiv, předá mu banka smluvní dokumenty na jejichž základě si může kupující zboží převzít.

2.3.2 Druhy dokumentárních akreditivů

Podle stupně záruky se dokumentární akreditivy rozdělují následovně:

Odvolatelný akreditiv není výhodný pro vývozce a proto se v současnosti příliš nepoužívá. Dohodnuté smluvní podmínky mohou být kdykoli pozměněny nebo i zrušeny a to bez souhlasu vývozce, což mu neposkytuje úplnou jistotu zaplacení.

U **neodvolatelného** akreditivu nemohou být zrušeny ani změněny podmínky bez souhlasu všech stran.

V případě **potvrzeného** akreditivu na sebe avizující banka přebírá závazek, že vývozci zaplatí v případě, že tomu tak nebude schopna učinit banka vystavující akreditiv. Tento akreditiv je pro vývozce nejvýhodnější.

U **nepotvrzeného** akreditivu avizující banka závazek nepřijímá, pouze informuje vývozce o otevření akreditivu.

V praxi se **krytý** akreditiv příliš nevyskytuje. Je výhodný pro vývozce, protože ihned po otevření akreditivu je platba převedena do jeho banky.

Nekrytý akreditiv se používá nejčastěji a znamená, že k zaplacení obchodu dojde až po splnění příslušných podmínek.

Převoditelný akreditiv je možné převést na jinou osobu, ale smluvní podmínky nesmí být změněny (kromě ceny zboží a doby splatnosti). Pokud není akreditiv označen jako převoditelný, může být převeden pouze jednou.

2.4 Dokumentární inkaso

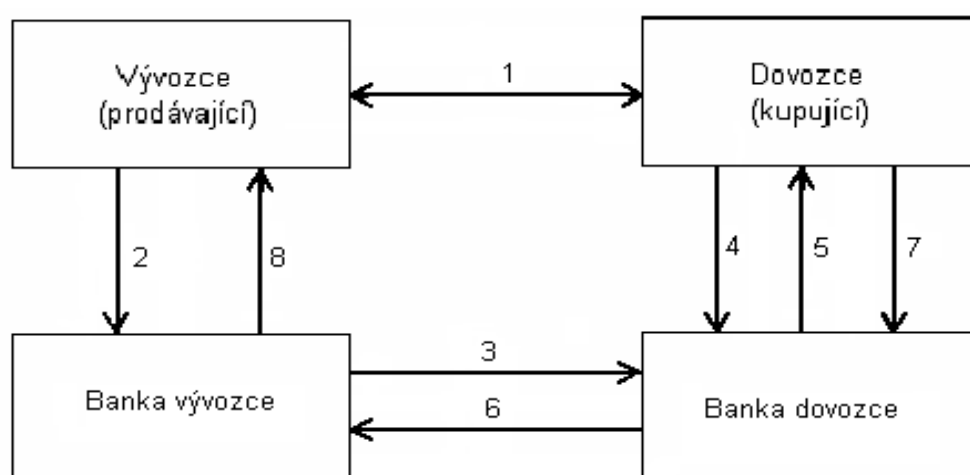
Tato podkapitola se zabývá dokumentárním inkasem, jeho průběhem a druhy, které se používají v praxi.

Dokumentární inkaso jako platební instrument je vhodné, pokud prodávající není ochoten přistoupit na hladkou platbu nebo na dokumentární akreditiv. V dokumentárním inkasu je na rozdíl od akreditivu příkazcem prodávající. Ten žádá svoji banku o provedení inkasa z účtu kupujícího.

Tento způsob platby je nevýhodný pro prodávajícího, protože právě on nese riziko, které souvisí s dopravou a riziko nepřevzetí dodávky. Dokumentární inkaso je méně bezpečné než akreditiv, protože banka prodávajícího nepřebírá žádnou záruku za provedení inkasa.

2.4.1 Průběh dokumentárního inkasa

Průběh dokumentárního inkasa je obdobný jako průběh dokumentárního akreditivu. Hlavní rozdíl je v příkazci. Tím je v dokumentárním inkasu prodávající (vývozce).

Obr.3 Průběh dokumentárního inkasa

Zdroj : MARVANOVÁ, M. , HOUDA, M. a kol. Platební styk. 3. vyd. Brno: Econ, 1995.

Legenda:

- 1 - Uzavření obchodu mezi vývozcem a dovozcem,
- 2 - vývozce předkládá dokumenty své bance,
- 3 - banka vývozce zasílá dokumenty bance dovozce a žádá o inkaso,
- 4 - banka dovozce předkládá dovozci obdržené dokumenty,
- 5 - dovozce hradí částku inkasa,
- 6 - banka dovozce připsí tuto částku na účet banky vývozce,
- 7 - předložení dokumentů dovozci jeho bankou,
- 8 - banka vývozce hradí inkasní částku vývozci.

2.4.2 Druhy dokumentárního inkasa

Dokumentární inkaso může mít dvě podoby:

Dokumenty **proti zaplacení**, v tomto případě prodávající žádá svoji banku o provedení inkasa z účtu kupujícího. Banka za uhrazenou částku předá dokumenty bance kupujícího.

Dokumenty **proti akceptaci směnky**, kdy součástí dokumentů dohodnutých mezi stranami je směnka. Banka odběratele může odběrateli předložit dokumenty pouze proti akceptaci směnky. Na základě těchto dokumentů pak odběratel obdrží zboží.

2.5 Bankovní záruka

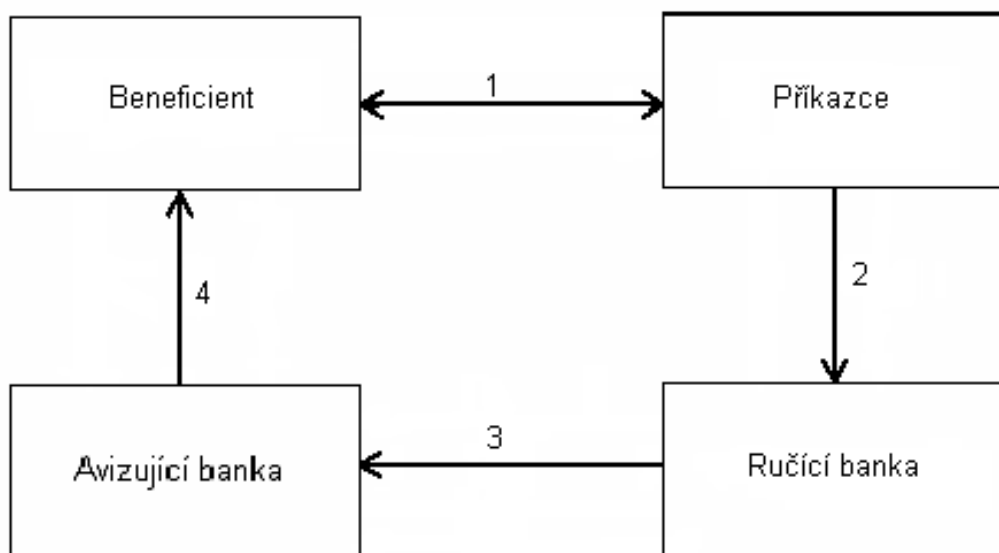
Posledním nástrojem, který se používá v zahraničním platebním styku, je bankovní záruka.

Bankovní záruka znamená písemný souhlas banky, že pokud se příkazce (kupující) ocitne v platební neschopnosti, dostojí banka jeho závazkům a zaplatí závazky příkazce. Banka je tedy vedlejším dlužníkem. Beneficiet (prodávající) často vyžaduje potvrzení záruky u své banky, hlavně v situaci kdy banku kupujícího dobře nezná nebo v ní nemá důvěru.

Banky poskytující záruku si za tuto službu účtují poplatek a zároveň mohou po svém klientovi požadovat, aby měl na svém účtu určitý objem finančních prostředků v její prospěch. Na důkaz záruky banka vystaví tzv. záruční list, který obsahuje podmínky bankovní záruky a výši hlavního i ručitelského závazku. Výše hlavního a ručitelského závazku (tj. závazek banky) se mohou lišit.

2.5.1 Průběh bankovní záruky

Následující obrázek zachycuje průběh platební transakce při použití bankovní záruky.

Obr.4 Průběh bankovní záruky

Zdroj : MARVANOVÁ, M. , HOUDA, M. a kol. Platební styk. 3. vyd. Brno: Econ, 1995.

Legenda:

- 1 - Mezi příkazcem a beneficentem je uzavřen obchod,
- 2 - ručící banka vystavuje záruku na základě žádost příkazce (kupujícího) a tím ručí za dodržení smluvních podmínek. Ručící banka nesmí bez souhlasu beneficenta záruku odvolat,
- 3 - ručící banka informuje o uzavření bankovní záruky avizující banku,
- 4 - prostřednictvím avizující banky je záruka potvrzena beneficentovi.

2.5.2 Druhy bankovní záruky

Podle druhu závazku se bankovní záruky dělí na:

- platební bankovní záruku,
- neplatební bankovní záruku.

Platební záruka znamená, že banka ručí za splnění platebního závazku při zaplacení dováženého zboží, splacení dodavatelského úvěru nebo při zaplacení směnky. Při neplatební záruce banka poskytuje záruku pro různé předměty zajištění. Za nejčastěji poskytované záruky lze považovat celní záruku (záruka, že dovozce uhradí clo), dopravní záruku (záruka, že dopravci budou uhrazeny náklady), nabídkovou záruku (záruka, že bude splněna zakázka, kterou dodavatel nabídl, a která mu byla přidělena) a dodavatelskou záruku (záruka, že dodavatel splní dodávku, která byla sjednána).

2.6 Porovnání výhod a nevýhod jednotlivých instrumentů platebního styku

Každý z vyjmenovaných platebních instrumentů má své výhody a nevýhody, které jsou shrnuty v následující tabulce.

Instrument	Výhody	Nevýhody
Hladké platby	Jednoduchost. Nízké náklady. Časová nenáročnost.	Nutnost vzájemné důvěry obou stran.
Dokumentární akreditiv	Nejpropracovanější mezinárodní platební instrument. Pro vývozce jistota placení. Pro dovozce jistota dodávky.	Nákladnější. Pracnější.
Dokumentární inkaso	Nižší náklady než dok. akreditiv. Dovozci neváže platební prostředky.	Vývozce nemá jistotu zaplacení. Dovozce nemá jistotu, že dodávka bude odpovídat kupní smlouvě.
Bankovní záruka	Nižší náklady než dok. akreditiv a inkaso. Neváže finanční prostředky. Jistota zaplacení pro vývozce.	Pro vývozce - banka plní závazek pouze když zboží odpovídá kupní smlouvě.

Tab. 1 Výhody a nevýhody platebních instrumentů

Zdroj: vlastní zpracování.

3 Kurzové riziko a způsoby jeho snižování

Riziko je nedílnou součástí podnikání. Při platebních transakcích se zahraničím je třeba brát v úvahu, na rozdíl od platebních transakcí v rámci jedné země, také riziko změny devizového kurzu.

Riziko se nejčastěji vymezuje následujícími třemi definicemi:

- Možnost, že s určitou pravděpodobností nastane událost, jež se liší od předpokládaného stavu či vývoje.
- Riziko je situace, kdy určitý jev nastává s různou mírou pravděpodobnosti.
- Riziko je situace, kdy kvantitativní rozsah určitého jevu podléhá jistému rozdělení pravděpodobnosti; v tomto pojetí je v riziku obsažena pravděpodobnost i kvantifikace předvídané události.^[8]

Provádění obchodních operací s sebou přináší mnoho rizik. Na straně prodávajícího je to riziko neochoty kupujícího zaplatit. Na straně kupujícího možnost, že dodávka nebude doručena. Dalšími hrozícími riziky na obou stranách jsou rizika inflační nebo politická. Jedním z nejdůležitějších rizik v rámci mezinárodního obchodu je riziko kurzové.

Kurzové riziko je dáno pohybem měnového kurzu. Je pravděpodobné, že kurz měn se liší v době uzavírání obchodu a v době jeho realizace. Kurzové riziko ovlivňuje všechny mezinárodní hospodářské vztahy. Změna kurzu způsobí situaci kdy musí být zaplacen více peněžních prostředků nebo naopak jich bude inkasováno méně. Výsledkem je, že ekonomický subjekt nedosáhne svých podnikatelských cílů nebo naopak může dosáhnout lepších cílů, než které si naplánoval.

Vznikem kurzové ztráty nebo kurzového zisku v důsledku pohybu měnového kurzu dochází ke změně výsledku obchodní operace. Při dodržení nominálních částek sjednaných v obchodě může jedna ze smluvních stran utrpět kurzovou ztrátu. Ta vzniká v důsledku změny měnového kurzu zaplacením relativně vyšší částky.

^[8] LANDOROVÁ, A. a kol. Cenné papíry a finanční trhy. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 2005. ISBN 80-7083-920-1. s.22

Pokud dojde ke znehodnocení měny prodávajícího vůči měně kupujícího, znamená to pro prodávajícího kurzovou ztrátu a pro kupujícího kurzový zisk. Pokud ale dojde ke zhodnocení měny prodávajícího vůči měně kupujícího, znamená to kurzovou ztrátu pro kupujícího a kurzový zisk pro prodávajícího.

Velikost dopadu kurzového rizika se označuje jako devizová expozice. Míra expozice je ovlivněna druhem obchodované měny, jejím objemem a délkou období, po které podnik čelí případnému kurzovému riziku. Toto riziko je tím větší, čím je období delší.

3.1 Devizový kurz

Devizový kurz hraje důležitou roli v zahraničním obchodě, protože zprostředkovává vazby mezi vnějším a vnitřním ekonomickým prostředím každého státu. Zahraniční obchod je realizován pomocí různých národních a nadnárodních měn, což vyžaduje existenci devizového kurzu a proto je devizový kurz nezbytný.

„Devizový kurz je kvantitativně proměnlivá veličina, udávající takové množství základních peněžních jednotek domácí měny, které jsou určitým způsobem přiřazovány k jedné jednotce měny zahraniční. Případně lze definovat devizový kurz jako veličinu udávající zlomek základní jednotky zahraniční měny, který je určitým způsobem přiřazován k základní jednotce domácí měny.“^[1]

^[1] BAKULE, V. Mezinárodní finance. 1.vyd. Praha: VŠE.1984. s.110

3.1.1 Systémy devizových kurzů

V současné době je většina měn volně směnitelných, ale existuje celá řada systémů devizového kurzu.

Systémy devizového kurzu jsou významné pro mezinárodní obchod, mohou být fixní nebo pružné. Záleží na tom, zda centrální banka zasahuje do pohybu kurzu nebo jej nechá volně oscilovat. V praxi existuje celá řada kurzových režimů jež se nacházejí mezi těmito dvěma extrémy. Rozlišuje se:

- fixní (pevný) devizový kurz,
- pružný (pohyblivý) devizový kurz.

Pokud centrální banka ovlivňuje devizový kurz a udržuje jej v určité výši, jedná se o režim fixního kurzu. Při růstu poptávky po domácí měně roste i tlak na její posílení, a proto musí centrální banka poptávku uspokojit nákupem cizí měny za domácí měnu. Tím udržuje kurz na dané úrovni. Centrální banka musí svými devizovými intervencemi kurz neustále udržovat na oficiálně stanovené úrovni. To jí znemožňuje ovlivňovat vývoj hospodářství pomocí měnové politiky. Tento režim kurzu snižuje náklady spojené s kurzovým rizikem.

Pokud centrální banka pohyb kurzu neovlivňuje, jedná se o režim volně pohyblivého kurzu (tzv. floating). Jestliže se banka vzdá jakéhokoliv ovlivňování měnového kurzu, jedná se o čistý floating. Ovlivňuje-li centrální banka kurz pouze pokud překročí určité hranice (oscilační pásmo), jedná se o řízený floating. Výhodou tohoto systému je nezávislá měnová politika. Jejím pomocí může centrální banka řešit problémy s úrovní domácí ekonomiky.

V České republice se používal do počátku roku 1996 fixní kurzový systém, poté byl prakticky uvolněn výrazným rozšířením fluktuačního pásma a v současnosti je Česká koruna v režimu dirty floating, tzn. že kurz je plovoucí, ale Česká národní banka může extrémní kurzové výkyvy intervenovat.

3.1.2 Faktory ovlivňující devizový kurz

Faktory ovlivňující devizový kurz je třeba rozlišit v krátkém a v dlouhém období.

V krátkém období má na chování kurzu hlavní vliv nabídka a poptávka po domácích a zahraničních finančních aktivech. Poptávka po finančních aktivech je ovlivněna úrokovou mírou a inflací, zároveň tedy tyto dva faktory ovlivňují také kurz v krátkém období.

V dlouhém období ovlivňuje devizový kurz zejména změna poměru domácí a zahraniční cenové hladiny, dovozní cla a kvóty, opatření k podpoře vývozu a změna produktivity práce a kapitálu.

3.2 Zajištění kurzových rizik

Absolutní ochrana před změnami kurzů neexistuje. Podniky pohybující se v mezinárodním obchodě musí sledovat jejich vývoj a faktory, které kurzy ovlivňují.

Pokud se společnost chce kurzovému riziku bránit, je třeba, aby jej identifikovala, kvantifikovala míru rizika a stanovila strategie a postupy jak se proti němu zajistit. Podnik se musí snažit snižovat dopady kurzového rizika nebo jej zcela eliminovat. Omezování rizika se označuje jako hedging.

V oblasti řízení kurzových rizik se podnik zaměřuje na tři oblasti:^[7]

- riziko přechodných výkyvů,
- trendové riziko,
- ekonomické riziko.

^[7] KISLINGEROVÁ, E. a kol. Manažerské finance. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. ISBN 807179-802-9. s.558

V oblasti rizika přechodných výkyvů je třeba v krátkém období zajišťovat stanovenou část platebních transakcí vůči změně kurzu tak, aby čisté kurzové rozdíly neovlivňovaly čistý hospodářský výsledek. Tedy zajistit, aby hospodaření společnosti neovlivnily náhlé změny kurzů, a to například pomocí termínovaných obchodů.

Trendového rizika vyžaduje analyzovat dlouhodobý vývoj změny kurzu a bránit se zejména přirozeným způsobem zajištění.

Ekonomické riziko znamená identifikovat kurzová rizika ekonomického směru a bránit se jejich dopadu na společnost.

V procesu řízení kurzového rizika se nejprve identifikují platební transakce, které může změna kurzu ovlivnit, kvantifikuje se pravděpodobnost rizika a stanoví se možné dopady na společnost.

Zároveň je nutná informovanost všech zaměstnanců společnosti o kurzovém riziku, jeho vlivu, dopadech na společnost a možnostech zajištění. Management podniku by měl stanovit míru rizika a určit dopady změn kurzů, které jsou pro společnost únosné. Při tomto rozhodování musí management brát v úvahu svůj postoj k riziku a možnosti negativního dopadu musí společnost ekonomicky zvládnout. Poté je podnik schopen stanovit svou strategii, způsoby a postupy zajištění vůči kurzovému riziku.

Strategie určuje, která rizika se budou zajišťovat. Postupy jsou nutné zejména pro využívání finančních derivátů, kde se stanoví instrumenty, které se použijí, a protistrany (banky), se kterými se tyto obchody uzavřou. Dále je třeba určit měny platebních transakcí a omezit je na co nejmenší počet.

Kvantifikace rizika by měly být prováděny pravidelně, k tomu se využívají statistické metody jako např. Value-at-Risk. Tato metoda stanoví nejvyšší možnou ztrátu, kterou může podnik za daných tržních podmínek utrpět.

„Základním pojmem této metody je stejnojmenná hodnota Value at Risk, která je definována jako maximální predikovaná ztráta na uvedené hladině pravděpodobnosti za určitý časový interval, což lze formálně vyjádřit rovnicí:

$$\Pr (Zisk \leq - Var) = \alpha \quad (1)$$

kde α je hodnota zvolené pravděpodobnosti, pro niž je hodnota VaR (Value at Risk) stanovována.“^[16]

Nakonec si společnost stanoví jak vysoké riziko je schopna unést. Pokud je míra rizika vyšší než riziko pro společnost únosné, rozhoduje se společnost mezi přirozeným a transakčním zajištěním.

3.2.1 Přirozené zajištění

Přirozené zajištění se snaží omezovat dopady kurzového rizika takovým způsobem, aby společnost nemusela vstupovat do dalších smluvních vztahů. Tento typ zajištění pouze upravuje změny platebních operací.

Mezi výhody přirozeného zajištění patří jednoduchost a nízké náklady. Přirozené zajištění zároveň nevyžaduje téměř žádnou administraci. Nevýhodou může být časová náročnost, protože mnohdy je nutné získat souhlas druhé strany.

^[16] Vysoké učení technické v Brně. [online]. [cit. 10.2.2008]. Dostupné z: <http://www.fce.vutbr.cz/veda/dk2003texty/pdf/5-1/rp/gregor.pdf>

Za přirozené zajištění považujeme:^[7]

- změnu měny v obchodních smlouvách,
- měnové doložky,
- změnu měny čerpání úvěru,
- změnu měny krátkodobého majetku,
- zkrácení splatnosti pohledávek a závazků,
- urychlování úhrad závazků – Leading,
- oddalování úhrad závazků – Lagging,
- započítávání – Netting.

Při změně měny v obchodní smlouvě je třeba brát v úvahu i souhlas druhé strany, který může být v tomto zajištění překážkou. Tato změna může být často výhodná i pro druhou stranu, která může také řešit problém s kurzovým rizikem.

Měnová doložka může být součástí obchodní smlouvy a poskytuje možnost dodatečné úpravy ceny v závislosti na pohybu kurzu. Tyto doložky se však používaly především v období zlatého standardu a dnes již nemají příliš velký význam, protože se změnilo utváření devizových kurzů.

Při zkrácení doby splatnosti pohledávek může nastat problém na straně zákazníků, při prodloužení naopak na straně společnosti. Nejvýhodnější je co nejkratší doba splatnosti. V kratším časovém úseku je menší pravděpodobnost velké změny kurzu.

Leading a Lagging jsou způsoby zajištění, při kterých kratší nebo delší doba úhrad mezi stranami není dohodnuta. Musí být ale brány v potaz dopady tohoto zajištění, hlavně v případě Laggingu případné pokuty a penalizace za nedodržení termínu úhrady.

^[7] KISLINGEROVÁ, E. a kol. Manažerské finance. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. ISBN 807179-802-9.
s. 566

K důležitým nástrojům ovlivňující kurzové riziko patří také volby vhodné měny. Společnosti mající bankovní účty v různých měnách se snaží uzavřít obchod v měně, u které se předpokládá vzestup kurzu.

Dalším nástrojem může být rezerva ke krytí kurzového rizika. Ta je započtena do ceny obchodní transakce. Používá se v případě, kdy druhá strana požaduje změny, které mohou kurzové riziko zvýšit.

Nejlépe jsou proti kurzovému riziku zajištěny firmy, které mají riziko dostatečně diverzifikované. Je třeba se zaměřit na různé trhy, udržovat správnou strukturu pohledávek a závazků, používat různé měny, udržovat hotovost ve vhodném měnovém složení. Tímto způsobem lze dosáhnout přirozeného zajištění bez dodatečných nákladů.

Další možností obrany proti kurzovému riziku je transakční zjištění. Dříve než bude využito tohoto zajištění, měly by být brány v úvahu a projednány všechny možnosti přirozeného zajištění.

3.2.2 Transakční zajištění

Transakční zajištění kurzového rizika v podobě finančních derivátů se používá pokud není možné použít žádný nástroj přirozeného zajištění. Protože toto zajištění vyžaduje uzavření dalších smluv. Mezi základní finanční deriváty patří forwardy a opce, popř. jejich kombinace – futures a swapy.

Forwardy

Forward je finanční derivát, který se rychle rozvíjí po celém světě od poloviny 80. let 20. století, kdy byl uzavřen první obchod tohoto typu ve Švýcarsku. Forward je termínovaný obchod, tzn. že v současnosti se dojednávají podmínky, ale k plnění dochází až v budoucnosti. Stejně jako ostatní termínované obchody kromě futures a bankovních opcí, není forward standardizován, tzn. že strany si podmínky mezi sebou dohodnou individuálně. Tento kontrakt se uzavírá na mimoburzovním trhu (over the counter – OTC). Jedná se o dohodu o termínové úrokové sazbě.

Tento obchod umožňuje v budoucnosti nakoupit nebo prodat určitý objem dané měny za předem dohodnutý kurz v přesně stanovený den. Forward v podstatě umožňuje zajistit po dané období fixní úrokovou sazbu. Z toho plyne, že v budoucnosti by mělo být jasné, kolik bude každá strana platit. Při této operaci je riziko rovnoměrně rozděleno mezi obě strany. Každá strana má stejnou pravděpodobnost, že dosáhne zisku, stejně tak tomu je i v případě ztráty.

Exportér, který má přebytek dané měny, bude měnu prodávat, importér ji naopak bude nakupovat. V době uzavření forwardové smlouvy je již předem stanoven kurz, za který se obchod v budoucnu provede. S tímto druhem zajištění nejsou spojeny žádné dodatečné poplatky.

Pokud společnost uzavírá forwardovou smlouvu s bankou, liší se kurz nabídnutý bankou od skutečného a to z důvodu tzv. spreadu, což je odměna za zprostředkování. Pokud banka forward prodává, je nabídnutý forwardový kurz o něco nižší. Zároveň záleží s jakým kurzem banka obchoduje, protože nabídnutý kurz vychází z kurzu spotového.

Příkladem může být situace, kdy podnik ví, že k určitému datu získá určité množství cizí měny, a bojí-li se případné změny měnového kurzu tj. ztráty, zjistí si aktuální forwardový kurz zahraniční měny k české koruně k danému datu a poté se rozhodne, zda s finanční institucí uzavře forwardovou smlouvu.

Mezi nevýhody forwardu patří situace, kdy se kurz pro společnost výhodně pohybuje a ona již z toho nemůže těžit, dále je to skutečnost, že společnost musí mít v době forwardu dostatek dané měny, což znamená správné předpovídání svých finančních toků. Naopak výhodou je jednoduchost operace a relativně dobrá dostupnost u bank. Banky si navíc neúčtují žádný poplatek, protože je již zahrnut ve forwardovém kurzu.

Opce

Rozvoj opcí jako finančního nástroje začal v roce 1973, kdy byla v Chicagu založena první opční burza. Následně se začaly opce rozšiřovat do celého světa. Mimo standardizovaných burzovních opcí existují také opce mimoburzovní, které nejsou standardizované, jsou uzavírány podle jednotlivých podmínek klientů a slouží k zajištění proti úrokovým a měnovým rizikům

Smlouva o opci znamená, že kupující opce získá jejím zakoupením za tzv. opční prémii právo v budoucnosti nakoupit nebo prodat určitý objem dané měny za předem stanovený kurz ve stanovený den nebo ve lhůtě do tohoto dne. Objem měny je standardizován a pro toto standardizované množství se používá označení lot. Opce je vhodná v situaci, když jistě nevíme, zda v budoucnu k obchodu opravdu dojde. Rozlišuje se call opce a put opce. Call opce představuje právo koupit měnu v budoucnosti za předem dohodnutý kurz a put opce znamená právo prodat měnu v budoucnosti za předem dohodnutý kurz.

Stejně jako u forwardu se jedná o termínovaný obchod, na rozdíl od něj je ale opce obchod podmíněný, tzn. že pouze jedna strana má povinnost a druhá má právo možnosti volby splnit obchod nebo odstoupit. Proto v budoucnosti k plnění dojít nemusí. Pokud k obchodu nedojde v den splatnosti, stává se opce bezcennou. Kurz, ve kterém bude v budoucnu operace provedena se nazývá strike kurz. I při použití tohoto finančního derivátu je riziko rovnoměrně rozděleno na obě strany. Pokud strana mající právo jej nevyužije, musí zaplatit protistraně poplatek za odstoupení – premium. Opce je tedy právo za poplatek.

V době splatnosti opce se majitel může rozhodnout, zda své právo využije či nikoli, což je výhoda opce. Mezi nevýhody patří premium, který protistraně přináší kompenzaci za odstoupení od obchodu.

Společnost se pomocí opce může zajistit proti riziku změny měnového kurzu např. v případě devizového závazku. V tomto případě je držitelem kupní opce. Společnost může na opčním kontraktu vydělat a to pokud dojde k deprecaci zahraniční měny a kupní opce se nechá propadnout a nakoupit zahraniční měnu za výhodný spotový kurz.

Futures

Futures se vyvinuly z mimoburzovních nestandardizovaných obchodů a mají mnoho shodných znaků s forwardy. Jedná se o termínovaný obchod se zahraniční měnou, rozdíl je v tom, že obchod probíhá na organizovaných trzích – burzách a je standardizován. Standardizace znamená stanovení množství obchodovatelné měny, tj. loty, termíny uzavírání obchodů a dodací lhůty. Tyto obchody se uzavírají pouze přes obchodníky burzy a vyrovnávají se prostřednictvím tzv. clearingové ústředny. Strany, které spolu přes burzu uzavřely obchod, mezi sebou nemají právní vztah.

Futures obchody jsou oproti forwardům komplikovanější. Nemají takovou flexibilitu obchodovaných částek ani dob splatnosti, a to z důvodu standardizace. Také jejich sjednání je dražší.

Financial futures jsou standardizované burzovní termínové obchody, kde je právo a povinnost koupit, resp. prodat ve standardizovaný termín v budoucnosti standardizované množství určitého instrumentu za předem sjednanou futures cenu. Standardizované datum splatnosti je přesně stanovené datum burzou. Jedná se o přesně stanovené dny v určitých měsících (březen, červen, září a prosinec). Futures mají většinou splatnost do jednoho roku.

Futures uzavírají mezi dvěma stranami členové burzy. K uzavření obchodu dojde, pokud se na burze sejdou dva subjekty, jejichž podmínky se shodují. Toto spárování se nazývá matching. Do doby splatnosti jsou vyrovnávány zisky a ztráty, a to každý den.

Většina obchodů na burzovních trzích je spekulativní. Organizace je náročnější, protože každý z účastníků si musí u burzy vést účet a musí mít složenou dostatečnou zálohu. Výhodou těchto operací je okamžité vyrovnávání kurzových ztrát nebo zisků clearingovou ústřednou.

Futures jsou uzavírány na různé finanční instrumenty. Při zajištění proti kurzovému riziku se jedná o měnové futures. Je to dohoda o prodeji, resp. koupi standardizovaného množství určité měny proti jiné měně za předem stanovený měnový kurz k určitému standardizovanému datu.

Pokud podnik ví, že k určitému datu získá určité množství zahraniční měny a obává se, že mu změny měnového kurzu způsobí ztrátu, může tuto měnu nabídnout na burze, kde mu zprostředkovatel najde protistranu, která má zájem tuto zahraniční měnu nakoupit za předem dohodnutý měnový kurz.

Swapy

Swap je nestandardizovaný finanční derivát. Zahrnuje širokou škálu lišících se druhů. K jeho rozvoji dochází od 80. let 20. století, kdy byl uzavřen první měnový swap. Jedná se o dohodu mezi dvěma nebo více stranami o realizaci určitých peněžních toků v budoucnosti. Swapový trh se rychle rozvíjí a používá různé swapové kontrakty.

Obecně lze swap definovat jako smluvně sjednanou směnu předem stanovených částek mezi dvěma stranami v určitém budoucím termínu. „Měnový swap můžeme charakterizovat jako smluvně sjednanou opakovanou směnu určitých úrokových plateb denominovaných ve dvou různých měnách, které nastávají v dohodnutých termínech v budoucnosti a vztahují se k dohodnutým nominálním hodnotám a úrokovým obdobím.

Nominální částky swapu, ze kterých se odvozují směňované úrokové platby jsou samy předmětem směny na počátku a zpětně při ukončení swapu.“^[5]

Pro potřebu zajištění proti kurzovému riziku se využívá swap měnový. Je také vhodný, když je třeba rychle zajistit určitý objem měny výměnou za měnu, které je nadbytek. Měnový swap mezi sebou uzavírají především finanční instituce. Subjekty, které chtějí provádět operace na swapovém trhu, by měly mít vysoký rating.

Swap se skládá ze spotové a forwardové operace. Na začátku swapu si obě strany vymění kapitál v různých měnách v platném spotovém kurzu. Následně si strany do doby splatnosti splácí úroky, které vyplývají ze směněných kapitálových částek. Na konci doby splatnosti si zpětně smění kapitál ve stejném kurzu jako na začátku – forwardová operace. Zajištění proti riziku změny kurzu je docíleno tím, že jistiny jsou směňovány na začátku i na konci swapového kontraktu za předem domluvený swapový kurz.

Swap lze využít pokud například podnik získá úvěr v zahraniční měně. Jestliže podnik potřebuje ale ke své činnosti domácí měnu a obává se znehodnocení domácí měny, v tom případě by při splácení úvěru platil více domácí měny, může při zajištění proti tomuto riziku využít swap.

^[5] DVOŘÁK, P. Deriváty. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0634-3. s. 84

3.2.3 Porovnání finančních derivátů

Až poté, kdy přirozené zajištění není vhodné, se přistupuje k transakčnímu zajištění pomocí finančních derivátů. Při rozhodování o typu použitého finančního derivátu je třeba brát v úvahu výhody a nevýhody každého z nich. Základní informace, výhody a nevýhody jsou shrnuty v následující tabulce.

Finanční derivát	Standardizace	Místo uzavření	Typ smlouvy	Výhody	Nevýhody
Forward	Nestandardizovaný.	Mimoburzovní.	Povinnost.	Jednoduchost.Dostupnost.	Bezpodmínečnost provedení operace.
Opce	Nestandardizovaný, standardizovaný.	Burza, mimoburzovní.	Povinnost pro prodávajícího, právo pro kupujícího.	Flexibilita provedení operace. Riziko rozděleno mezi obě strany.	Premium - poplatek za odstoupení.
Futures	Standardizovaný.	Burza.	Povinnost.	Žádný právní vztah mezi stranami.	Standardizace Náročnější organizace.
Swapy	Nestandardizovaný.	Mimoburzovní.	Povinnost.	Rychlé získání potřebné měny.	Bezpodmínečnost provedení operace.

Tab.2 Výhody a nevýhody finančních derivátů

Zdroj: vlastní zpracování.

4 Představení podniku ATAS elektromotory Náchod a.s.

ATAS elektromotory Náchod a.s. (dále jen ATAS) je společnost zaměřující se na výrobu elektromotorů pro všeobecné použití i na výrobu motorů přizpůsobených podle požadavků zákazníků.

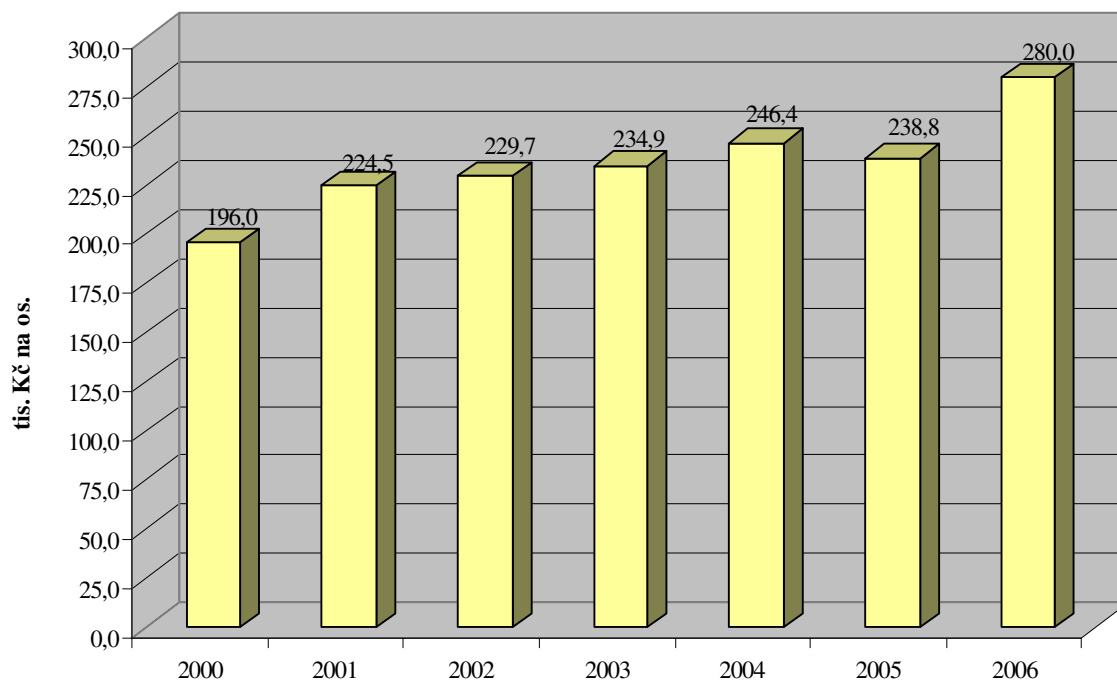
Firma zajišťuje vývoj a výrobu výrobků dle normy ČSN EN ISO 9001:2001. Systém řízení jakosti je certifikován EZÚ Praha od roku 1996. V roce 1999 proběhlo rozšíření certifikace také na vývoj. V roce 2003 byla firma recertifikována podle ČSN EN ISO 9001:2001 zavádějící do systému tzv. procesní řízení. Také v říjnu 2006 proběhl úspěšný recertifikační audit. Do systému managementu jakosti byly zahrnuty požadavky obranných standardů NATO na vývoj, výrobu a zkoušení výrobků.

Předmětem podnikání je výroba různých druhů motorů, které nacházejí uplatnění v mnoha oborech lidské činnosti, tomu odpovídá i rozsah výrobního programu:

- trojfázové a jednofázové asynchronní motory s trvale připojeným kondenzátorem s výkonem do 800 W,
- jednofázové asynchronní motory se stíněným pólem s výkonem do 20 W,
- komutátorové motory sériové a derivační do výkonu 500 W,
- stejnosměrné motory s permanentními magnety do výkonu 1.100 W,
- axiální ventilátory MEZAXIAL, radiální ventilátory RATAS,
- převodové motory, převodovky,
- tachodynamy a tachogenerátory,
- bezkontaktní návlekové resolvery, velikost 15, 21 a 28,
- dentální vysokootáčkové mikromotorky,
- motory pro letecký průmysl,
- modelářská souprava Hobby,
- reklamní točák.

ATAS nabízí také výrobu střížných nástrojů pro výrobu elektrotechnických plechů do průměru 150 mm, výrobu forem pro tlakové lití hliníku a jeho slitin a výrobu forem pro lisování dílů z plastických hmot a pryže.

ATAS elektromotory Náchod a.s. je prosperující společností. V posledních letech dochází k růstu produktivity vyjádřené poměrem přidané hodnoty k počtu zaměstnanců, k trvalému zvyšování hodnoty vlastního kapitálu a vývoj dalších ekonomických ukazatelů také dosahuje příznivých hodnot.

Graf 1 Přidaná hodnota na průměrný přepočtený počet pracovníků v letech 2000 - 2006

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

Jedním ze základních cílů společnosti je neustálé zlepšování pozice na trhu a to jak na trhu tuzemském, tak na ostatních trzích Evropské unie. Společnost je orientována především na vývoz svých výrobků a služeb do Německa a její snahou je více se zvýraznit i v ostatních zemích Evropské unie.

4.1 Historie firmy

ATAS elektromotory Náchod akciová společnost je firma s dlouholetou tradicí. Byla založena jako elektrotechnická továrna na základě společenské smlouvy mezi Antonínem Taichmanem a Marií Dítětovou v roce 1928. Společnost tedy v letošním roce oslaví 80.výročí své existence. Od svého vzniku se firma specializovala na výrobu elektromotorů malých výkonů a ventilátorů a úspěšně se rozvíjí.

V roce 1948 byl ATAS znárodněn a obchodní jméno změněno na MEZ (Moravské elektrotechnické závody). Národní podnik zachoval koncepci původního výrobního programu, tj. výrobu malých elektrických točivých strojů. Po roce 1989 byl podnik zprivatizován.

Dnem 1.5.1992 byla ustavena akciová společnost MEZ Náchod. Rozhodnutím akcionářů se společnost od 1.1.1994 vrátila k původnímu obchodnímu jménu ATAS. Akciové společnosti nyní patří dva provozy. Provoz 01, který je situován v Náchodě a provoz 02 ve Velkém Poříčí. Výrobní zaměření se ani po privatizaci neodchyluje od tradice. ATAS vyrábí jak elektromotory pro všeobecné použití, tak zákaznické motory konstrukčně přizpůsobené účelu použití.

Obr.5 Historická fotografie společnosti ATAS

Zdroj: ATAS a.s. [online]. [cit.28.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.atas.cz/>>

4.2 Základní údaje o společnosti

Obchodní firma	ATAS elektromotory Náchod a.s.
Sídlo	Bratří Čapků 722, Náchod
PSC	547 30
Identifikační číslo	45534543
Daňové identifikační číslo	CZ45534543
Založení společnosti	Akciová společnost byla založena jednorázově Fondem národního majetku České republiky jako jediným zakladatelem na základě zakladatelské listiny ze dne 24.4.1992 ve formě notářského zápisu. Společnost založena na dobu neurčitou.
Datum vzniku	1.5.1992
Zápis v obchodním rejstříku	Krajský soud v Hradci Králové, oddíl B, vložka 603
Místa, na kterých jsou k nahlédnutí veškeré dokumenty a materiály uváděné v pololetní zprávě emitenta	Sídlo společnosti
Uložení pololetní zprávy	Ve formě brožury v sídle společnosti, u dalších subjektů - povinnost dle zákona č.256/2004 Sb., n www stránkách http://www.atas.cz v sekci "O firmě", v části "Výroční zprávy"
Internetová adresa	http://www.atas.cz
Účast společnosti na podnikání českých a zahraničních osob	Není
Osoby, které emitenta ovládají nebo by jej mohly ovládat	Nejsou
Postavení společnosti ve skupině majetkově vzájemně propojených osob	Není
Druh cenného papíru	Akcie
Forma akcií	Na majitele
Celkový objem akcií	146 772 000,- Kč
Počet kusů akcií	146 772 ks
Jmenovitá hodnota akcií	1 000,- Kč
Podoba akcií	Zaknihované
ISIN	CS0005028257

Tab.3 Základní údaje o firmě ATAS a.s.

Zdroj: ATAS a.s. [online]. [cit.28.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.atas.cz/>>

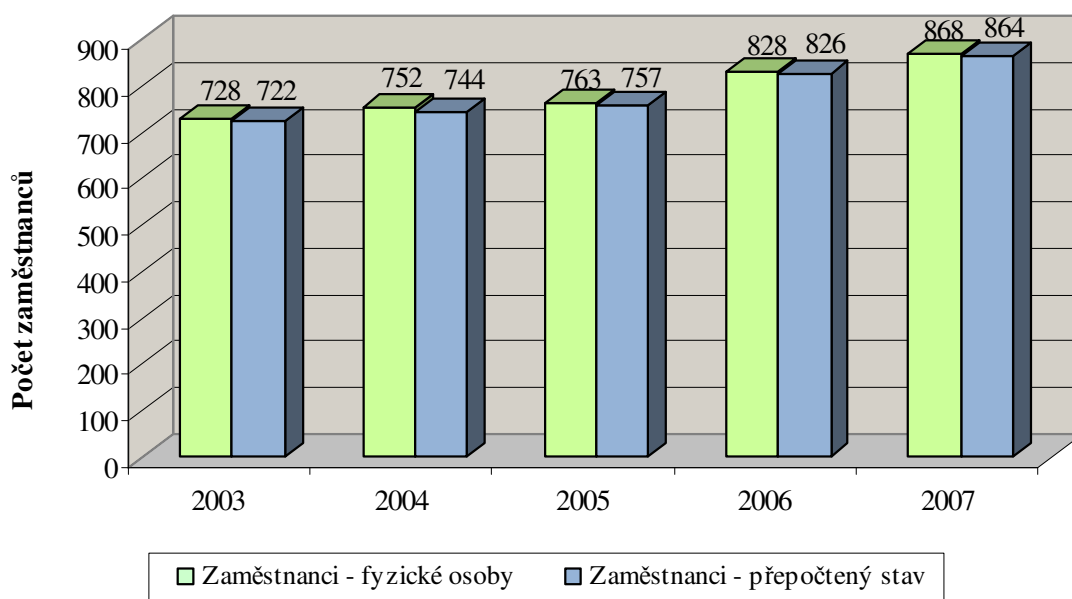
4.3 Organizační struktura

Společnost ATAS se člení horizontálně na organizační celky vyššího řádu – úseky, provozy. Ty se dále vertikálně člení na organizační celky nižšího řádu – útvary (oddělení, dílny).

V současnosti je firma rozdělena na 8 úseků a to na úsek generálního ředitele, výrobní úsek, úsek provozu, úsek řízení jakosti, obchodní úsek, technický úsek, správní úsek a úsek ekonomický. Organizační struktura je zachycena na obrázku v příloze 1.

4.4 Zaměstnanci

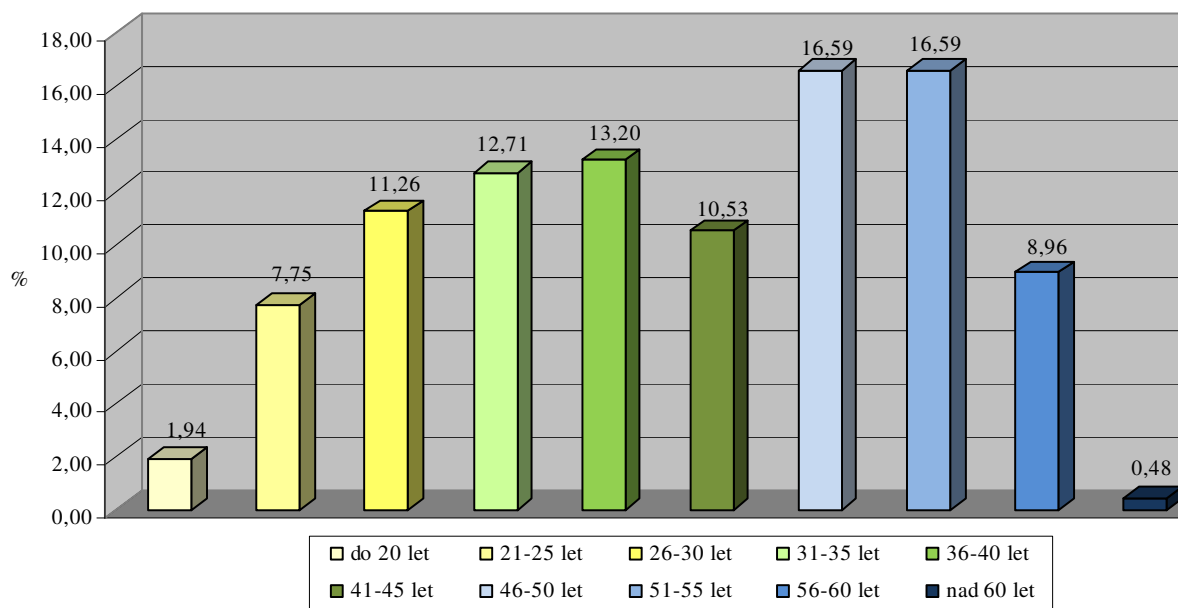
Zpočátku pracovalo ve společnosti ATAS pouze několik pracovníků, avšak na začátku 40. let jich bylo již kolem 250. V dalších letech tento počet neustále narůstal až do roku 1986, kdy společnost zaměstnávala největší počet pracovníků a to 1586. Od té doby jejich počet klesal až do roku 2001, kdy nastal opět růst. Dnes má společnost kolem 900 zaměstnanců, jak zobrazuje graf 2.

Graf 2 Vývoj průměrného počtu zaměstnanců v letech 2003 – 2007

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

Problémem společnosti je stávající věkové složení jejích zaměstnanců, především relativně vysoký průměrný věk, který činí 42 let. Nevhodná je i věková struktura, protože pouze cca 18 % zaměstnanců je ve věku do 30 let. Z tohoto důvodu mohou v budoucnu vzniknout problémy s generační obměnou. Tento problém je zachycen v následujícím grafu.

Graf 3 Věková struktura zaměstnanců

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

5 Postavení podniku ATAS a.s. na trhu

Atas patří mezi významné dodavatele mnoha druhů elektromotorů v České republice i v zahraničí, kam je exportována převážná část produkce. I přes dobré postavení na trhu musí společnost čelit konkurenci na trhu zahraničním ale také na trhu domácím.

5.1 Konkurence

Mezi hlavní tuzemské konkurenty v oblasti komutátorových motorů patří především Innel Bystřice nad Pernštejnem, PAL International Praha, APS Světlá nad Sázavou, Satrema Int. Praha, Sopo Modletice a EM Brno. Dále to jsou v oblasti indukčních motorů EMP Slavkov, Siemens Mohelnice, Sopo Modletice a Juli Motorenwerk Moravany u Brna. V oblasti radiálních ventilátorů je největším konkurentem Kovoklima Gürtler Praha. Na výrobě těchto druhů motorů vyrobených v ČR se ATAS podílí cca 35 %.

Do zahraniční konkurence patří firmy ebm-papst (Německo), Heidolph (Německo), Dunkermotoren (Německo), ATB (Rakousko), Rotomatika (Slovinsko), Silma Sosnowiec (Polsko), Sico (Itálie), AMER (Itálie), A.O.Smith (Velká Británie) a Brook (Velká Británie).

Konkurenty jsou firmy, které mají podobný sortiment výrobků. Výhodou společnosti ATAS je výrazně levnější pracovní síla, dlouholetá tradice a vlastní know how. Oproti tomu stojí nevýhody jako například relativně zastaralá technologie, nižší produktivita práce a vyšší cena materiálů.

Protože výrobky jsou vyráběny podle konkrétních požadavků zákazníka a společnost poskytuje záruční a také pozáruční servis, vznikají tím mezi společností a odběratelem pevnější dodavatelsko-odběratelské vztahy.

5.2 Tuzemské a zahraniční trhy

Zatímco v období před rokem 1990 byli hlavní odběratelé většinou z tuzemska, v 90. letech neustále narůstal význam exportu. V současné době firma obchoduje s více než 30 zeměmi z celého světa. Jak je vidět z následující tabulky, více než 70% produkce se vyváží do zahraničí.

	Podíl v % (2006)	Podíl v % (2007)
Tuzemsko	27,9	27,6
Zahraničí	72,1	72,4

Tab. 4 Podíl tuzemských a zahraničních tržeb

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

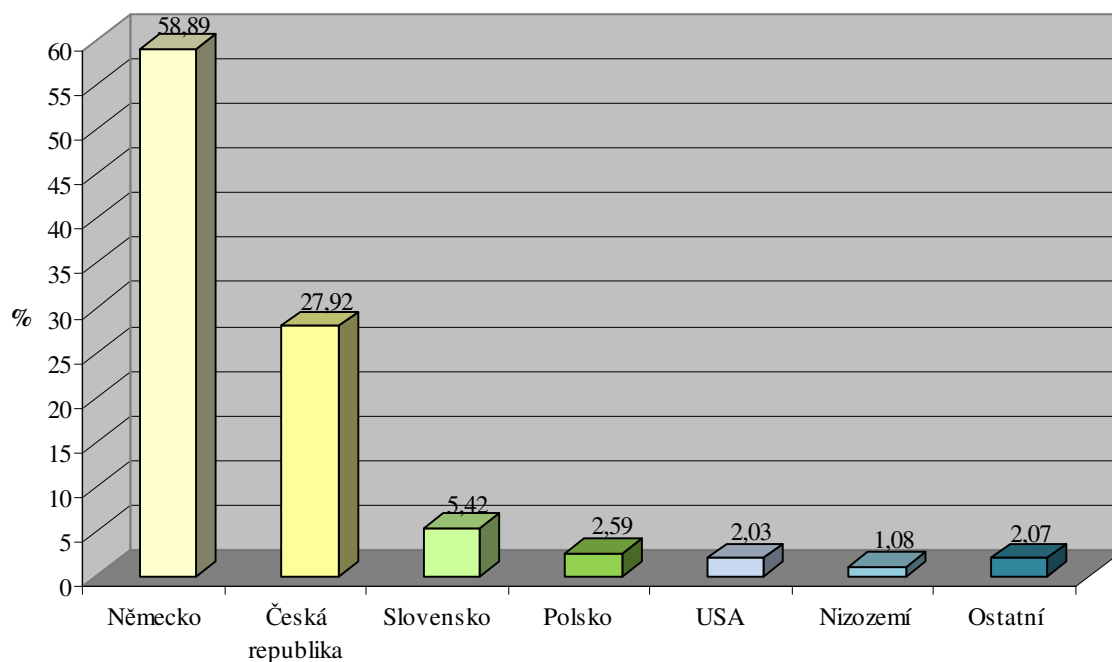
Výrobky společnosti jsou určeny převážně pro trh Evropské unie. Z toho zhruba 69% výrobků je exportováno do tzv. eurozóny. Pro společnost to znamená nutnost vyrovnat se s dopadem trvale posilující koruny vůči euru, který představuje každoročně mnohamilionové ztráty.

Společnost musí tento vliv eliminovat především svoji cenovou politikou a zvýšením objemu produkce. Úspornými opatřeními v nákladových položkách potom z části vyrovnává průběžné zvyšování cen vstupů – energie, materiálu, služeb i ceny práce. Zvýšení mezd stávajícího počtu zaměstnanců představuje značné navýšení osobních nákladů. Přes tyto záporné vlivy se daří zvýšenou realizací tržeb a udržením jejich rentability dosáhnout kladného hospodářského výsledku.

Hlavní podíl na tržbách má export. Každý rok je v zahraničí prodáno kolem 70% výrobků. Firma udržuje obchodní vztahy přibližně s 30 zeměmi. Většina obchodních partnerů je z Evropy, především z Německa, ale také z Ameriky a Asie.

V roce 2006 se firmě podařilo proniknout na zámořské trhy, hlavně do USA. Z evropských zemí je nejvíce obchodováno se zmíněným Německem, dále se Slovenskem, Polskem, Švýcarskem, Nizozemskem, Belgií, Itálií a Litvou.

Graf 4 zobrazuje jakými procenty se jednotlivé státy podílí na tržbách společnosti. Hlavní část tvoří s téměř 59% tržby z Německa a 28% z České republiky. Společnost také trvale usiluje o posílení prodejních pozic v tuzemsku.

Graf 4 Podíl tržeb jednotlivých států v roce 2007

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

Objem vývozu firmy ATAS do jednotlivých států za rok 2007 zachycuje následující tabulka.

Teritorium	2007 (v tis. Kč)
Německo	268 268
Česká republika	127 191
Slovensko	24 696
Polsko	11 810
USA	9 270
Nizozemí	4 908
Ostatní	9 389
Celkem	455 532

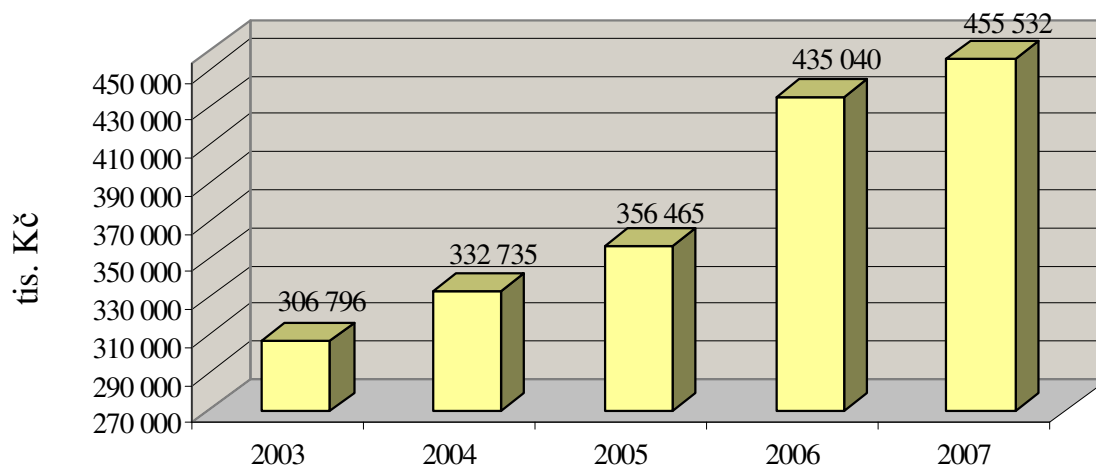
Tab. 5 Tržby dle teritorií za rok 2007

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

Největším zákazníkem společnosti je ebm-papst, která se podílí na tržbách 30%. Jedná se o významnou německou firmu, která vyrábí klimatizační a ventilační jednotky. Z celkových tržeb připadá 9% na firmu Kärcher (Německo), která je významným světovým výrobcem čistících strojů. Více než 5% odebraly firmy Atmos (ČR), HSM (Německo) a Wistro (Německo). Ze zákaznického pohledu je závislost na jednom odběrateli ve výši 30% nebezpečná. Tento fakt je eliminován skutečností, že se nejedná o prostý obchodní vztah, ale o smluvní spolupráci na obdobné úrovni jako společný podnik.

5.3 Tržby

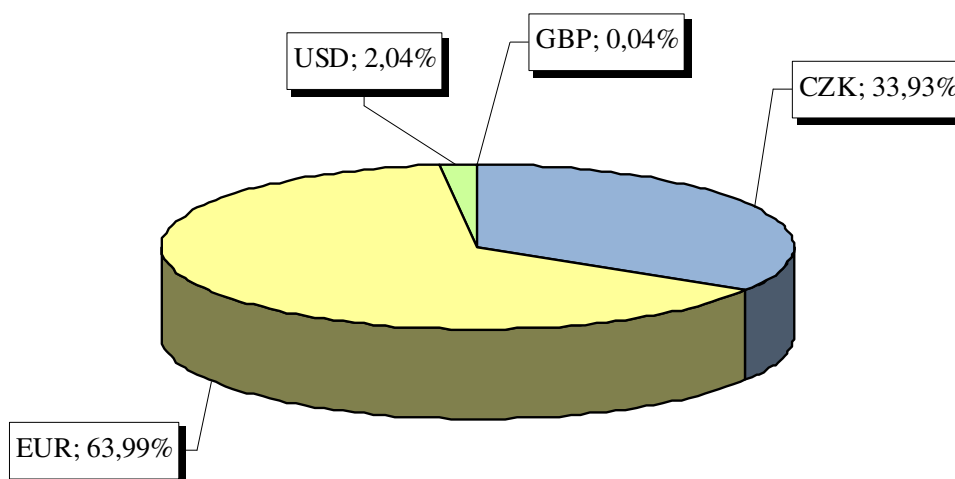
Růst tržeb má zásadní vliv na výši zisku. Tržby za prodej vlastních výrobků, zboží a služeb, kterých společnost dosahuje neustále rostou, v roce 2007 bylo dosaženo nejvyšších tržeb v historii firmy. Díky tomu získává společnost prostředky na investice do nových strojů a zařízení. Tento růst je zachycen v následujícím grafu.

Graf 5 Vývoj tržeb v letech 2003-2007 (v tis. Kč)

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

Hlavní podíl na tržbách má export. Jak zobrazuje graf 6 pouze cca 34% tržeb je placeno v korunách, větší část, tedy téměř 64%, je hrazena v měně euro. Z tohoto důvodu je pro společnost velmi důležitá otázka zajištění proti kurzovému riziku, o kterém pojednává tato diplomová práce.

Graf 6 Podíl tržeb v jednotlivých měnách na celkových tržbách v roce 2007

Zdroj: interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

6 Nástroje používané v podniku ATAS elektromotory Náchod a.s. pro zahraniční platební styk

V následujících kapitolách jsou zmíněny nástroje zahraničního platebního styku využívané podnikem ATAS, jejich průběh a náležitosti. Dále je zde zmíněno vzájemné započtení pohledávek, skonto a problémy v platebním styku, kterým společnost čelí.

6.1 Bankovní převody

Společnost ATAS využívá při zahraničním platebním styku s obchodními partnery bankovní převody, tj. hladké platby. Za zahraniční platbu je považována každá platba, která splní alespoň jednu z podmínek:

- účet plátce nebo příjemce je veden v cizí měně,
- účet plátce nebo příjemce je veden v zahraničí,
- platba je prováděna v cizí měně.

Přeshraničním převodem se rozumí převod peněžních prostředků z jednoho členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor do jiného členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor v domácí měně kteréhokoliv členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor až do výše protihodnoty 50.000 eur. Protihodnota se přepočte podle kurzu devizového trhu vyhlášeného Evropskou centrální bankou ke dni účinnosti příkazu k převodu.^[19]

^[19] §2 zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech, ve znění pozdějších předpisů.

V zahraničním platebním styku lze platby rozdělit:

- Europlatba - přeshraniční platba v rámci Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru v měně EUR do výše 50.000 EUR,
- zahraniční platba v rámci Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru - v měnách jiných než EUR nebo nad 50.000 EUR,
- zahraniční platba mimo Evropskou unii a Evropský hospodářský prostor,
- zahraniční platba v rámci ČR – v cizí měně,
- zahraniční platba v rámci ČR – v CZK z účtu vedeného v cizí měně na účet vedený v CZK,
- cizoměnový převod na účtech v rámci jedné banky – z účtu v jedné měně na účet v jiné měně nebo mezi účty vedenými v cizí měně.

ATAS má vedeny účty korunové a eurové u UniCredit Bank (dříve Živnostenská banka) a ČSOB, u Komerční banky má účet korunový, eurový a dolarový. Tyto účty jsou užívány k platebním transakcím.

Každé ráno jsou zjišťovány stavy jednotlivých účtů přes internet a zároveň je u těchto bank a České národní banky zjišťován aktuální směnný kurz eura - deviza nákup. UniCredit Bank, Komerční banka a ČSOB uvádějí aktuální kurz, ale Česká národní banka jej uvádí zpětně, protože aktuální směnný kurz vyhláší v 15 hodin.

Ke stahování těchto údajů a elektronických výpisů musí společnost používat speciální programy jednotlivých bank, u UniCredit Bank je to Eltrans, u Komerční banky Profibanka a u ČSOB Multicash.

Společnost provádí své platby s použitím internetového bankovníctví. Jednotlivé platby se realizují s ohledem na datum splatnosti, zahraniční platby se provádějí 5 dní před datem splatnosti. Doba splatnosti pohledávek je různá. U zahraničních plateb je nejčastěji 60 dní.

Vývoj bezhotovostního platebního styku směřuje k tzv. elektronickému neboli přímému bankovníctví. Jeho cílem je zvýšení kvality služeb klientům bank možností nepřetržitého přístupu k bankovním produktům a zrychlení průběhu bankovních operací.

Příkazem k převodu v internetovém bankovníctví se rozumí pokyn účastníka systému k převodu peněžních prostředků ve prospěch příjemce a k zaúčtování této operace prostřednictvím tohoto systému.

Zahraniční platební příkaz se vytvoří naexportováním údajů z účetního programu Helios, který je interním systémem firmy ATAS, přes šablonu do programu příslušné banky a na příslušný účet, ze kterého bude platba provedena.

V případě zahraniční platby musí být uveden plátce, číslo účtu v ibanové verzi, důvod platby, příjemce, banka příjemce (název, město, směrovací kód banky, swiftová adresa), platební titul (číslo, které značí předmět platby, je stanoveno mezinárodně, např. 110 dovoz zboží), úhrada poplatků (OUR, BEN, SHA), částka a datum splatnosti.

Po naexportování údajů jsou tyto informace zkontrolovány. Zejména pak IBAN a SWIFT, protože pokud by byly zadány špatně nebo vůbec, platba nemusí být provedena nebo si banka náúčtuje vyšší poplatek.

Po vytvoření platebního příkazu musí být tento příkaz podepsán elektronicky. U ČSOB a UniCredit Bank je elektronický podpis proveden přes flash disk a zadáním hesla. Komerční banka poskytuje k elektronickému podpisu čipovou kartu se čtyřmístným PIN kódem.

Pokud vše souhlasí, je platba odeslána. V případě, že přenos proběhl úspěšně, zašle banka svému klientovi protokol o platbě (příloha 1).

UniCredit Bank zároveň nabízí svým klientům službu tzv. „vzdálený podpis“, který umožňuje autorizovat platební příkaz přes internet v situaci, kdy se osoba mající právo provádět platby nenachází ve firmě. Mezi výhody tohoto podpisu patří mobilita a nezávislost na kancelářském počítači.

Při platbě s USA využívá ATAS dolarový účet u Komerční banky. U této platby se liší číslo účtu. Ibanová verze účtu je využívána pouze v rámci Evropské unie a u států Island, Lichtenštejnsko a Norsko. Proto při platebním styku se zemí mimo Evropskou Unii je používáno klasické číslo účtu (příloha 2).

Platební příkaz musí být pomocí internetového bankovníctví zaslán nejpozději do 12 hodin dne, kdy má být provedena platba. Tento čas je stejný u Komerční banky a UniCredit Bank. Protože u ČSOB je společnost korporátním klientem, má možnost zasílat příkazy do 14 hodin.

Zahraniční platební příkaz je také možné zaslat bance před dobou splatnosti a ta provede platbu až v den splatnosti. Pokud není na účtu plátce dostatečná částka, vrátí banka platební příkaz společnosti do 5-14 dnů .

Názvy a definice rychlostí, jimiž provádí finanční instituce zahraniční platby, se značně liší, avšak v zásadě se rozdělují na:

- Normal - je garantováno připsání platby na účet banky příjemce nejpozději do tří pracovních dnů od odepsání prostředků z účtu plátce.
- Expres - je garantováno připsání platby na účet banky příjemce nejpozději do dvou pracovních dnů od odepsání prostředků z účtu .
- Urgent - je garantováno připsání platby na účet banky příjemce nejpozději následující pracovní den po odepsání prostředků z účtu plátce.

Finanční instituce garantují pouze datum připsání prostředků na účet banky příjemce, neboť nemohou garantovat rychlost, s jakou banka příjemce připíše prostředky na účet příjemce. Základní rychlostí je rychlost Normal, příplatky za rychlejší provedení platby se liší v jednotlivých finančních institucích o tisíce korun.

6.1.1 Mezinárodní číselné označení účtů IBAN

Jak již bylo zmíněno v předešlé kapitole mezinárodní číslo účtu ve formě IBAN je povinné při provádění přeshraničních převodů v rámci členských států Evropské unie a Evropského hospodářského prostoru, tzn. všechny země EU společně s Islandem, Lichtenštejnskem a Norskem.

Tento formát čísla účtu je stanoven standardem EBS204 vydaným ECBS (European Committee for Banking Standards). Umožňuje jednoznačnou identifikaci účtu v příslušné finanční instituci v dané zemi a automatizované zpracování plateb u korespondentských bank a finanční instituce příjemce, což vede ke snížení nákladů souvisejících s platbou.

Pro formát čísla účtu IBAN platí:

- skládá se až z 34 znaků,
- může obsahovat číslice a velká písmena,
- má následující strukturu:
 - 2 znaky - kód země (CZ pro Českou republiku)
 - 2 znaky - kontrolní číslice - umožňuje programovou kontrolu čísla - ochrana proti chybně zadanému číslu účtu (např. z důvodu překlepu)
 - max. 30 znaků - kód banky a číslo účtu v rámci banky

Příklad pro Českou republiku:

Tuzemské bankovní spojení:	01-0123456789/0100
IBAN – písemná forma:	CZ65 0100 0000 0101 2345 6789
IBAN – elektronická forma:	CZ6501000000010123456789

6.1.2 Skonto

Termín skonto se používá při uplatňování slev ve vazbě na platební podmínku. Znamená, že dodavatel nabídne odběrateli slevu pokud mu zaplatí fakturu před datem splatnosti. Cena zboží ani základ daně se nemění, odběratel však díky nabídce dodavatele zaplatí méně.

Pokud má společnost ATAS dostatek finančních prostředků na bankovním účtu, tuto slevu využívá. Důležité je, aby při hrazení nižší částky uvedla na příkazu k úhradě v příslušné kolonce skutečnost, že využívá nabízené skonto. Předejde tak případným nedorozuměním s uhrazením menší částky u dodavatele.

Skonto je často společnosti nabízeno. Např. na faktuře firmy HERZOG (příloha 3) je uvedena doba splatnosti do 12.4.2008. Pokud však bude faktura uhrazena do 26.2.2008 bude firmě poskytnuta sleva 3%.

6.1.3 Vzájemné započtení

Při vzájemném započtení závazků a pohledávek používá společnost interní program Helios. K vzájemnému započtení dochází proto, aby se zbytečně neprováděly peněžní transakce.

Při započtení se porovnají v rámci jedné firmy nezaplacené faktury vydané a přijaté a v příslušné částce je vystaveno vzájemné započtení. Poté jsou 2 kopie zaslány druhé straně, která pokud souhlasí vrátí pouze jednu, která musí být potvrzena. Až poté může být provedeno započtení.

Na příkazu k úhradě musí být vyplněno, že se jedná o vzájemný zápočet, a navzájem odečteny závazky a pohledávky, aby nedocházelo k neshodám s druhou stranou.

Dohodu o vzájemném zápočtu uzavřela společnost např. s firmou EKOM (příloha 4). Vůči této firmě měl ATAS pohledávky ve výši 311.500 Kč a závazky v hodnotě 15.700 Kč. Proto společnost provedla vzájemné započtení ve výši 15.700 Kč a tím se jí snížily pohledávky vůči EKOMu na 295.800 Kč.

Tato možnost je často využívána, neboť vede ke snížení bankovních poplatků. Společnost této možnosti v minulém roce využívala, vzájemné započtení bylo provedeno ve výši 5.678.000 Kč.

6.2 Bankovní převody mezi účty

Zaměstnanci společnosti musí dále kontrolovat zůstatky finančních prostředků na běžných účtech a v případě potřeby (např. splátka úvěru, splátka úroků, výplata mezd atd.) provést bankovní převod mezi jejich účty.

Pokud se provádí převod mezi účty vedenými v zahraniční měně nebo mezi účtem korunovým a účtem v zahraniční měně jedná se o převod, který je proveden na základě zahraničního příkazu k převodu. Na rozdíl od klasického zahraničního příkazu se neexportují údaje z interního systému Helios do programu banky, ale tento příkaz je vytvářen přímo v příslušném programu banky.

6.3 Ostatní nástroje zahraničního platebního styku

Jiné platební nástroje typu dokumentární akreditiv či dokumentární inkaso při obchodování se zahraniční firmou nevyužívá. Dokumentární inkaso používala společnost v minulosti, ale v současné době z důvodu, že své obchodní partnery již delší dobu zná a neměla s hrazením svých pohledávek žádné větší problémy, nevyžaduje žádnou zásadní formu záruky.

ATAS dále využívá platební karty při služebních cestách v zahraničí. Tyto výdaje jsou hrazeny z korunových účtů jednotlivých karet. Jedná se o účty vedené v ČSOB a v UniCredit Bank.

6.4 Problémy v platebním styku

Protože všechny transakce provádí firma pomocí internetového bankovníctví, většina problémů je právě v této oblasti. Může nastat problém jak na straně společnosti tak na straně banky.

Na straně společnosti je to např. situace, kdy zaměstnanec nesprávně zadá swiftovou adresu nebo ibanové číslo účtu. Banka poté platbu vůbec neprovede nebo si naúčtuje vyšší poplatek za to, že musela dohledat správné údaje sama. Tento poplatek se označuje jako pokuta za tzv. ruční zpracování.

U jednotlivých bank mohou nastat problémy s tím, že nefungují programy internetového bankovníctví nebo že banka zadanou transakci neprovede.

Dalším z problémů, kterému společnost čelí, je nezaplacení faktur odběrateli.

U nových zákazníků společnost předchází tomuto problému dvěma způsoby:

- zboží je předáno po zaplacení faktury v hotovosti,
- zálohová faktura – zboží je odesláno odběrateli až po zaplacení faktury.

Pokud nejsou se zákazníkem po určitou dobu problémy s hrazením jeho závazků, upevňují se dodavatelsko - odběratelské vztahy a společnost mu poskytne určitou dobu splatnosti faktur po převzetí zboží.

Každý týden provádí firma soupis dlužníků. Při nezaplacení faktury pošle odběrateli upomínku (příloha 5). Pokud ani poté není závazek uhrazen, je tato situace řešena soudní cestou. V situaci, kdy nemá odběratel v daném okamžiku dostatek finančních prostředků k uhrazení faktury, mu je nabídnuta úhrada pomocí splátkového kalendáře.

6.4.1 Opravné položky na nesplacené pohledávky

Jak bylo zmíněno v předcházející kapitole, problémem ve společnosti je dodržení splatnosti pohledávek zákazníky.

Nezaplacené pohledávky z obchodního styku po době splatnosti byly k 31.12.2007 ve výši 11.864.000 Kč. Z toho pohledávky do 30 dnů po době splatnosti činily 10.538.000 Kč a 632.000 Kč tvořily pohledávky 31-60 dní po době splatnosti, 572.000 Kč byly pohledávky 61-90 dnů po době splatnosti a pohledávky 91-180 dní po splatnosti činily 122.000 Kč. Jedná se o netto hodnoty pohledávek.

Společnost dále eviduje pohledávky více jak 180 dní po době splatnosti a to ve výši 14.306.000 Kč, z toho 13.311.000 Kč je více jak 5 let po lhůtě splatnosti, vše je vyjádřeno v brutto hodnotě, tzn. opravné položky jsou vytvořeny v plné výši, netto hodnota těchto pohledávek je rovna nule.

Opravné položky k pohledávkám se vytvářejí k pohledávkám za dlužníky v konkursním a vyrovnacím řízení a k nepromlčeným pohledávkám, které jsou zaúčtovány v účetnictví a jsou splatné po 31. 12. 1994, a to ve výši stanovené zvláštním právním předpisem a popřípadě i ve výši přesahující zvláštním právním předpisem stanovenou tvorbu.^[17]

Výše opravné položky, vytvářené podle zvláštního právního předpisu nebo nad jeho rámec, nesmí přesáhnout účetní hodnotu pohledávky na rozvahovém účtu, k níž je opravná položka tvořena. V případech, ve kterých bude opravná položka vytvořena ve výši 100 % hodnoty nepromlčené pohledávky, může být tato pohledávka odepsána a opravná položka k ní zrušena s výjimkou pohledávek za dlužníky v konkursním a vyrovnacím řízení.^[14]

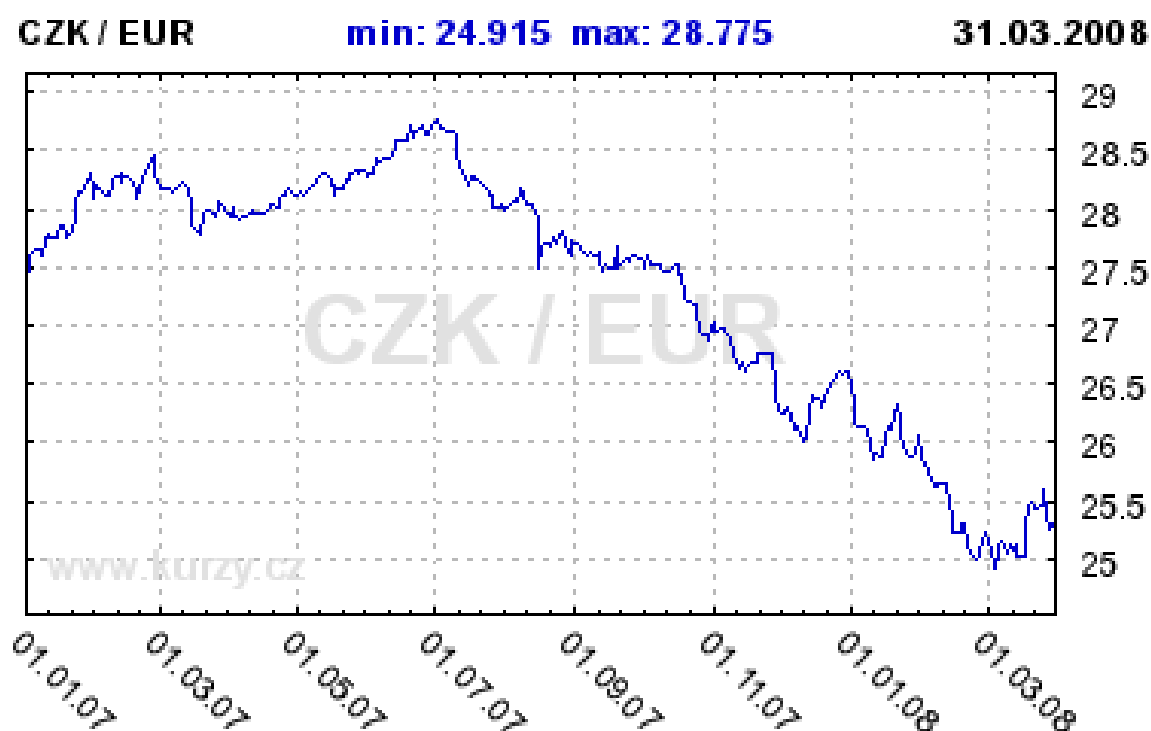
Výši opravných položek společnost stanovuje na základě rozboru lhůt splatnosti. K rozvahovému dni vytváří ATAS na pohledávky od 180 dní do 1 roku po uplynutí splatnosti opravné položky ve výši 50% nominální hodnoty pohledávky, nad 1 rok po uplynutí doby splatnosti ve výši 100% nominální hodnoty pohledávky.

K 31.12.2007 Atas vytvořil opravné položky k pohledávkám ve výši 14.306.000 Kč.

^[17] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, č. 005 Opravné položky.

7 Způsoby používané pro zajištění kurzových ztrát v podniku ATAS a.s.

Společnost ATAS využívá k zajištění proti kurzovému riziku především devizové operace a kurzovou doložku. Problém kurzového rizika je v současné době velmi aktuální a to z důvodu, že česká koruna neustále posiluje. To může být pro firmy, u kterých velká část jejich produkce jde do zahraničí, velký problém. Vývoj kurzu eura od ledna 2007 do března 2008 je zobrazen na následujícím grafu.

Graf 7 Vývoj kurzu CZK/EUR

Zdroj: Kurzy.cz [online]. [cit. 2.4.2008]. Dostupné z: <<http://www.kurzy.cz/>>

Problém představuje nejen kurzové riziko, ale také zahraniční firmy, které mohou pronikat na český trh ze zahraničí a to z důvodu, že pokud koruna posiluje, je import pro české spotřebitele levnější a zahraniční firmy se stávají na českém trhu vážnými konkurenty. Toto riziko může ovlivnit konkurenční postavení nejen firem, které své výrobky exportují, ale také firem bez zahraničních aktivit.

Společnost ATAS provádí devizové operace převážně u Československé obchodní banky v měnách euro a dolar. Jedná se o dealingové (spotové) operace a o operace forward a opce. Forwardové operace jsou také prováděny v UniCredit Bank.

7.1 Dealingové operace

Tento druh operace společnost využívá, pokud v určitý den zjistí, že je neprodleně zapotřebí vyměnit určitou částku zahraniční měny - devizy. Prostřednictvím služby dealing získává společnost individuální kurzy.

Ráno společnost přes internet zjišťuje aktuální směnné kurzy deviza nákup v jednotlivých bankách, v České národní bance a na internetové adrese www.kurzy.cz. Na těchto internetových stránkách jsou kurzy aktualizovány každých 5 minut a zároveň jsou tu zobrazeny grafy vývoje kurzy jednotlivých měn za celý den.

Poté zaměstnanec společnosti obvolá dealingová centra a zjistí nabídky jednotlivých bank. Dealing většinou nabídne kurz vyšší než uvádí bankovní internetové stránky, avšak tento kurz je nižší než uvádí internetové stránky www.kurzy.cz.

Po rozhodnutí, u které banky bude měna vyměněna a telefonní domluvě o provedení operace, jsou na základě sjednané smlouvy české koruny připsány na bankovní účet do půl hodiny. Poté banka zašle společnosti potvrzení, kterou musí podepsat dvě pověřené osoby jako souhlas s provedenou operací.

Takto společnost provedla dealingovou (spotovou) operaci např. v únoru tohoto roku, kdy se s Československou obchodní bankou dohodla na výměně částky 50.000 eur za směnný kurz 25,11 CZK/EUR (příloha 6).

7.2 Devizové operace

Devizová operace je smluvená operace k určitému datu v budoucnu. Firma ATAS provádí devizové operce především s eurem, ale i s dolary.

Mezi devizové operace, které firma používá patří především opce a forwardy. V lednu roku 2007 společnost uzavřela s ČSOB konfirmaci na devizové operace až do konce tohoto roku (příloha 7).

Dříve než společnost uzavře s vybranou banku smlouvu o devizových operacích, předloží vedení společnosti bance nabídku na dny a částky těchto operací, a na základě těchto údajů nabídne banka kurz.

V této smlouvě se jedná o devizové operace, kde základní měnou je euro a referenční měnou česká koruna. Byl stanoven forwardový kurz 27,70 CZK/EUR a bonusový forwardový kurz 28,00 CZK/EUR. Stanovený kurz byl 27,70 CZK/EUR a rozhodným okamžikem je 10:00 newyorského času v rozhodný den.

Rozhodný kurz je stanoven bankou jako aritmetický průměr aktuálních tržních kurzů, za něž by bylo možno na mezibankovním trhu realizovat devizovou transakci v příslušném měnovém páru.

V následující tabulce je uvedena část devizových operací, které jsou smlouveny pro tento rok.

Datum	devizový kurz	částka EUR	částka CZK	směnný kurz	částka EUR	částka na účet CZK	Rozdíl		
16.1.2008	25,362	100 000	2 536 200	28,000	100 000	2 800 000	263 800	28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
8.2.2008	25,163	100 000	2 516 300	28,350	100 000	2 835 000	318 700	< 28,35 >	100000/150000 EUR
8.2.2008	25,163	30 000	754 890	25,600	30 000	768 000	13 110		
18.2.2008	24,661	100 000	2 466 100	28,000	100 000	2 800 000	333 900	28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
27.2.2008	24,579	100 000	2 457 900	25,010	100 000	2 501 000	43 100		
29.2.2008	24,647	50 000	1 232 350	25,110	50 000	1 255 500	23 150		
5.3.2008	24,447	100 000	2 444 700	27,550	100 000	2 755 000	310 300	27,55-27,75	100000/150000 EUR
18.3.2008	24,623	100 000	2 462 300	28,000	100 000	2 800 000	337 700	28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
7.4.2008		100 000		27,550	100 000	2 755 000		27,55-27,75	100000/150000 EUR
16.4.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
7.5.2008		100 000		27,550	100 000	2 755 000		27,55-27,75	100000/150000 EUR
16.5.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
4.6.2008		100 000		27,550	100 000	2 755 000		27,55-27,75	100000/150000 EUR
18.6.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
8.7.2008		100 000		27,550	100 000	2 755 000		27,55-27,75	100000/150000 EUR
16.7.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
30.7.2008		100 000		27,550	100 000	2 755 000		27,55-27,75	100000/150000 EUR
18.8.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
5.9.2008		100 000		28,350	100 000	2 835 000		< 28,35 >	100000/150000 EUR
17.9.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
3.10.2008		100 000		28,350	100 000	2 835 000		< 28,35 >	100000/150000 EUR
16.10.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR
7.11.2008		100 000		28,350	100 000	2 835 000		< 28,35 >	100000/150000 EUR
18.11.2008		100 000		28,000	100 000	2 800 000		28,00< 27,70 >	100000/150000 EUR

Opce

Bonus callable forward

Leveraged forward

Dealingová operace

Tab.6 Přehled devizových operací

Zdroj: Interní materiály ATAS a.s., vlastní zpracování.

7.2.1 Forward

Forward je smlouva o nákupu nebo prodeji daného množství cizí měny za pevně stanovený kurz. Standardně se používají forwardové operace na období do 1 roku, výjimkou však není ani delší zajišťovací období.

Forward umožňuje exportérovi okamžitě zajistit budoucí vývozní příjmy. Na druhé straně exportér ztrácí možnost profitovat z možného posílení měny. Forwardová operace je stejně jako opce vypořádána do 2 dnů od data smluveného v confirmaci.

Hodnota termínového kurzu vychází z úrovně promptních směnných relací v době uzavření daného obchodu, ale jen málokdy se jí rovná. Rozdílem mezi nimi jsou tzv. forwardové body, jejichž hlavní složkou je rozdíl mezi hodnotami úrokových sazeb měn.

- Pokud úroková sazba referenční měny je vyšší než úroková sazba základní měny, bude forwardový kurz vyšší jak spotový a taková měna je nositelem tzv. prémia.
- Pokud je úroková sazba referenční měny nižší než úroková sazba základní měny, bude forwardový kurz nižší jak spotový a taková měna je nositelem tzv. diskontu.
- Pokud se úrokové sazba referenční a základní měny rovnají, bude se forwardový kurz rovnat spotovému.

Výpočet forwardového kurzu: ^[20]

$$FB = \frac{(Ir - Iz) * n * s}{360 * 100} \quad (2)$$

FB.....forwardové body

Ir.....úroková sazba referenční měny

Iz.....úroková sazba základní měny

n.....skutečný počet dní úrokového období

s.....spotový kurz

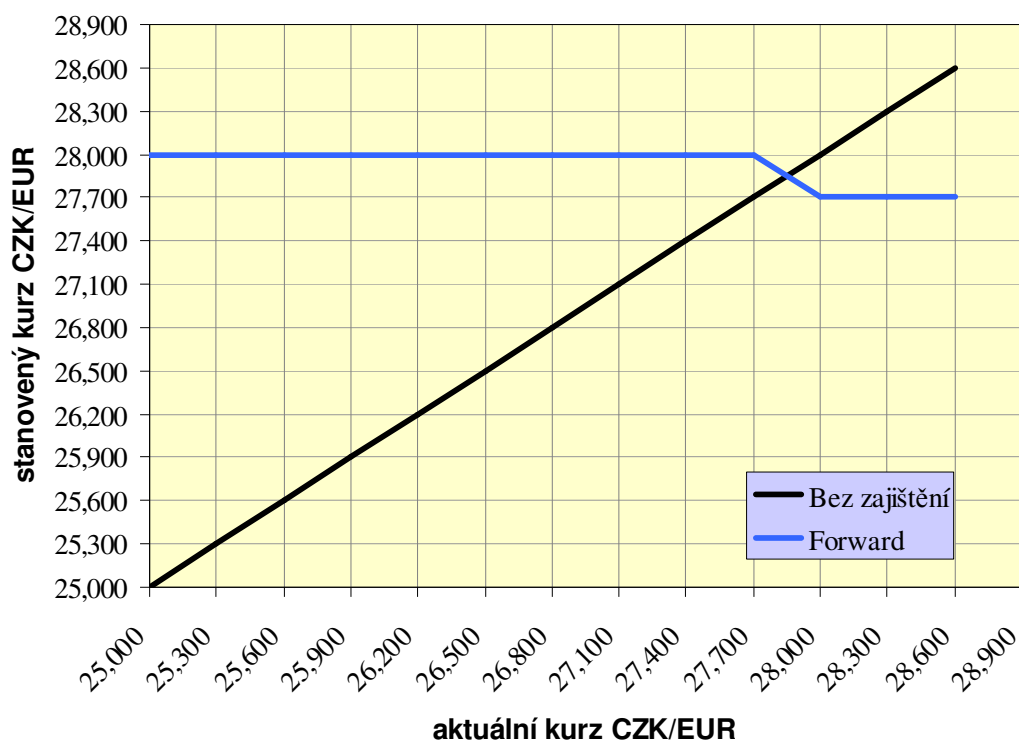
Společnost ATAS realizovala dne 16.1.2008 s ČSOB devizovou operaci Bonus callable forward. Ve smlouvě bylo dohodnuto, že pokud bude rozhodný (aktuální) devizový kurz nižší než stanovený kurz, bude vyměněna nižší dohodnutá částka za vyšší bonusový forwardový kurz. Pokud naopak bude rozhodný kurz vyšší než stanovený kurz, bude vyměněna vyšší částka za stanovený kurz.

V daný den byl rozhodný devizový kurz 25,362 CZK/EUR. Tento kurz byl nižší než stanovený kurz 27,70 CZK/EUR. ČSOB tedy vyměnila společnosti za kurz 28,00 CZK/EUR nižší částku 100.000 EUR. Připsala tedy společnosti na účet částku 2.800.000 CZK.

Kdyby společnost tuto částku vyměnila za rozhodný kurz, získala by 2.536.200 CZK. Na této devizové operaci tedy společnost vydělala 263.800 CZK.

Zajištění pomocí tohoto druhu forwardu je zachyceno v následujícím grafu.

^[20] Interní materiály společnosti ATAS a.s.

Graf 8 Zajištění pomocí forwardu

Zdroj: vlastní zpracování.

Z grafu je patrné, že pokud se aktuální kurz bude pohybovat pod hranicí 27,70 CZK/EUR bude měna vyměněna za kurz 28,00 CZK/EUR. Při aktuálním kurzu vyšším jak 28,00 CZK/EUR, dojde k výměně za devizový kurz 27,70 CZK/EUR. Aktuální kurz také ovlivňuje směněný objem.

Banka si v již zmíněné confirmaci zároveň stanovila rozhodné dny, ve kterých je oprávněna ukončit smluvené forwardové operace. Tyto forwardové operace jsou tedy tzv. odvolatelné transakce. Pokud dojde k ukončení, vztahuje se toto ukončení na všechny následující transakce.

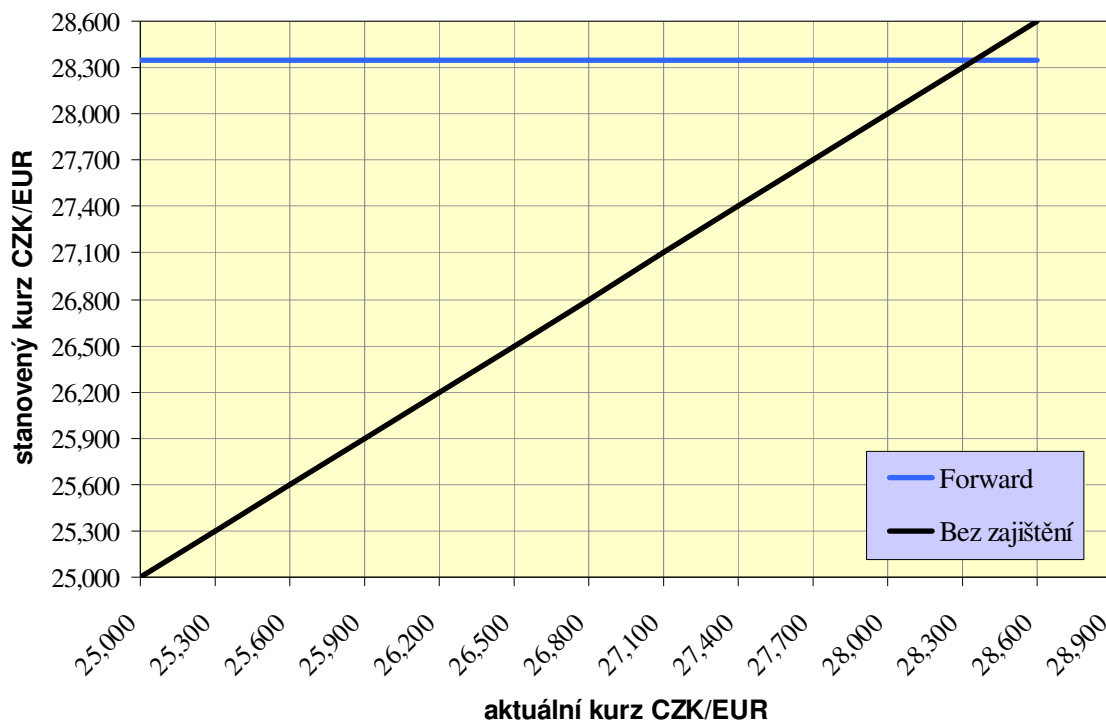
Prvním rozhodným dnem je v této smlouvě 16. květen. Vzhledem k současnému měnovému kurzu a smluvenému kurzu lze předpokládat, že ČSOB forwardové operace smluvené po tomto datu odvolá.

Dalším druhem forwardu, který společnost s ČSOB uzavřela je Leveraged forward. Tato devizová operce proběhla 8.2.2008. Byl dohodnut stanovený kurz 28,35 CZK/EUR a následující podmínky: pokud bude rozhodný kurz nižší jak stanovený, bude za stanovený kurz vyměněna nižší částka a naopak pokud bude rozhodný kurz vyšší jak stanovený, bude vyměněna částka vyšší za stanovený kurz.

V rozhodný den byl rozhodný devizový kurz 25,163 CZK/EUR, tedy nižší než kurz stanovený. Proto banka směnila společnosti za stanovený kurz 28,35 CZK/EUR nižší částku 100.000 EUR a připsala společnosti na účet 2.835.000 CZK.

Pokud by společnost vyměnila tuto částku za aktuální kurz v daný den, získala by pouze 2.516.300 CZK. Touto devizovou operací společnost vydělala 318.700 CZK.

Použití tohoto forwardu zobrazuje následující graf. Při pohybu kurzu v jakémkoli rozmezí, bude společnosti vyměněno euro za kurz 28,35 CZK/EUR. Aktuální kurz v rozhodný den pouze rozhoduje o objemu vyměněné měny.

Graf 9 Zajištění pomocí forwardu

Zdroj: vlastní zpracování.

7.2.2 Opce

Měnové opce poskytují pevné zajištění proti nepříznivým kurzovým výkyvům, současně ale umožňují profitovat z příznivého pohybu kurzu. S měnovými opcemi se obchoduje na mimoburzovních trzích, což umožňuje jejich přizpůsobení požadavkům jednotlivých kupujících.

Opce představuje nikoli povinnost ale právo držiteli opce nakoupit nebo prodat cizí měnu za dohodnutý tzv. strike kurz. Pokud není opce v den splatnosti uplatněna, propadá a kupující musí zaplatit prodávajícímu poplatek tzv. premium.

Premium lze vyjádřit jako poměrné množství korun připadajících na jednu jednotku zahraniční měny vynásobený částkou zahraniční měny.

Výše prémia je ovlivněna:

- vnitřní hodnotou opce,
- časovou hodnotou opce.

Vnitřní hodnota opce je rovna rozdílu mezi hodnotou podkladové měny a realizační cenou. Tento rozdíl je totožný jako výnos, který by majitel opce získal, pokud by ji okamžitě uplatnil.

Časová hodnota opce je rovna pravděpodobnosti, že aktuální měnový kurz do dne splatnosti klesne nebo vzroste. Časová hodnota opce je tedy ovlivněna dobou splatnosti opce, úrokovými sazbami měn, očekáváním a řadou dalších faktorů.

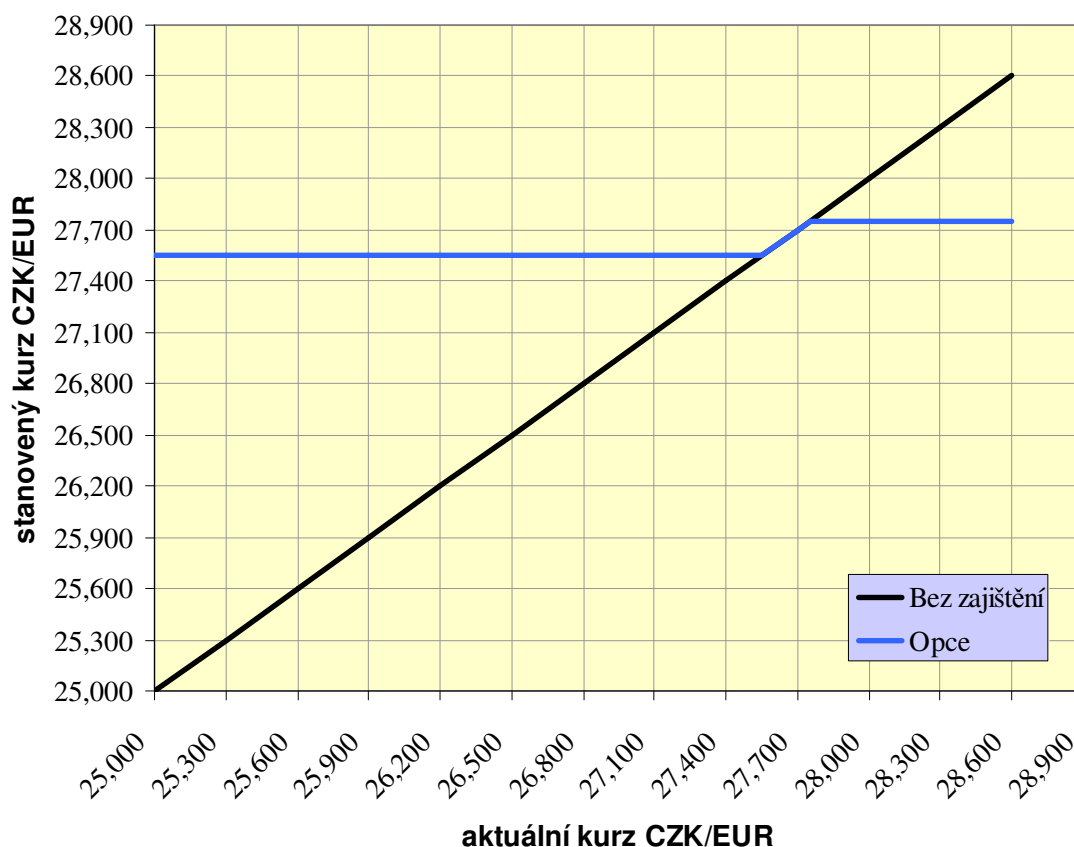
Společnost ATAS provedla opci k 5.3.2008. S ČSOB bylo smluveno, že pokud bude rozhodný kurz nižší jak nižší stanovený kurz, bude za tento kurz vyměněna nižší částka. Naopak v situaci, kdy bude rozhodný kurz vyšší než vyšší stanovený kurz, bude za tento vyšší kurz vyměněna částka vyšší. Cenu za opci společnost neplatí, protože si sjednává s bankou takový typ opce, který je bezplatný.

V rozhodný den byl aktuální kurz 24,447 CZK/EUR. Tento kurz byl tedy nižší než rozhodný kurz 27,550 CZK/EUR, proto byla za tento kurz vyměněna nižší částka 100.000 EUR. Banka tedy připsala společnosti na účet částku 2.755.000 CZK.

Pokud by firma tuto částku vyměnila za aktuální devizový kurz 24,447 CZK/EUR, získala by pouze 2.444.700 CZK. Touto opcí společnost vydělala 310.300 CZK.

V případě, že by se aktuální devizový kurz pohyboval mezi hranicemi 27,550 CZK/EUR a 27,750 CZK/EUR, může společnost využít svého práva tuto opce neuskutečnit a vyměnit si za aktuální kurz částku, kterou potřebuje.

Zajištění touto opcí je zachyceno v následujícím grafu.

Graf 10 Zajištění pomocí opce

Zdroj: vlastní zpracování.

Z tohoto grafu je patrné, že v situaci, kdy je aktuální kurz nižší jak 27,55 CZK/EUR provede banka výměnu za kurz 27,55 CZK/EUR, naopak pokud bude kurz vyšší jak 27,75 CZK/EUR, provede výměnu za tento kurz. Také v této situaci kurz zároveň ovlivňuje objem měny, která bude vyměněna.

Swap

Swapy společnost využívá asi půl roku. Protože vypořádání opce trvá 3 dny a společnost někdy potřebuje koruny dříve, může u banky využít v rozhodný den opce swapovou operaci, tzn. že banka vymění zahraniční měnu, která je předmětem opce, za aktuální měnový kurz, a v den vypořádání opce pouze dorovná koruny dle dohodnutého kurzu opce.

7.2.3 Účtování kurzových zisků a ztrát

Společnost ATAS, která je emitentem cenných papírů registrovaných na regulovaném trhu cenných papírů v členských státech EU (RM-SYSTÉM), používá od roku 2005 pro účtování a sestavení účetní závěrky Mezinárodní účetní standardy upravené právem Evropských společenství.

Hlavní (bilanční) měnou společnosti ATAS je CZK. Společnost používá pro přepočet údajů v cizích měnách na bilanční měnu CZK pevný kurz. Tento kurz je stanoven na každé kalendářní čtvrtletí a vychází z výpisu platného kurzovního lístku ČNB vždy k prvnímu dni daného čtvrtletí. Pro přepočet majetku a závazku na konci účetního období používá společnost kurz ČNB k poslednímu dni v kalendářním roce. Kurzové rozdíly jsou vykazovány výsledkově v době jejich vzniku, minimálně jedenkrát za měsíc.

Při uzavření obchodní smlouvy je zákazníkovi stanovena cena v zahraniční měně. Pokud dojde ke zhodnocení domácí měny do doby zaplacení obchodu, přinese tento kontrakt společnosti při zaplacení dané ceny v zahraniční měně ztrátu, protože za daný objem zahraniční měny získá nižší objem domácí měny při aktuálním kurzu než předpokládala při uzavření smlouvy. Tento rozdíl společnost účtuje ve třídě jiných finančních výnosů a nákladů jako kurzovou ztrátu.

K zajištění proti kurzovým ztrátám využívá společnost termínované obchody. Díky těmto obchodům získá společnost při zhodnocení domácí měny větší objem domácí měny výměnou za zahraniční než kdyby tuto částku vyměnila za aktuální kurz. Tento výnos je účtován ve třídě jiných finančních výnosů a nákladů jako kurzový zisk.

V roce 2007 společnost ATAS zaúčtovala ve třídě jiné finanční výnosy kurzové ztráty ve výši - 4.115.000 CZK. Zároveň byly v této třídě zaúčtovány kurzové zisky ve výši 3.380.000 CZK. Z těchto údajů je patrné, že společnost svými devizovými operacemi snížila dopad kurzového rizika a způsobená ztráta byla pouze - 735.000 CZK.

7.3 Kurzová doložka

Další způsob, který společnost používá k zabezpečení proti změně kurzu je přirozené zajištění pomocí kurzové doložky.

Kurzovou doložkou rozumíme doložku k obchodnímu kontraktu nebo mezinárodní platební dohodě. V obchodním kontraktu je stanovena dohodnutá cena a aktuální měnový kurz. Pokud dojde k pohybu tohoto kurzu, bude na základě této doložky přepočítána dohodnutá prodejní cena podle aktuálního kurzu.

7.4 Ostatní způsoby zajištění

Dalším způsobem, jak se společnosti brání dopadům změny měnového kurzu, je placení jejich závazků v měně euro. Protože většina odběratelů platí v této měně, má jí společnosti společnost dostatek a často také nadbytek. Z tohoto důvodu má s některými českými dodavateli v obchodní smlouvě dohodnuto, že své závazky bude hradit v euru a ne v korunách. V takovémto případě je ve smlouvě stanoven měnový kurz, za který se částka k úhradě přepočítá z korun na eura.

Tento způsob placení je využíván především u plateb za elektrickou energii a dopravu, ale také za nákup strojů a zařízení, protože většina těchto dodavatelů nakupuje součástky v zahraničí a potřebuje tuto měnu k hrazení závazků.

Firma také využívá možnosti stanovit si vyšší cenu za své výrobky a služby, aby byly alespoň částečně uhrazeny ztráty z nepříznivého pohybu kurzu.

8 Závěr

Tato diplomová práce je zaměřena na platební instrumenty využívané v zahraničním platebním styku a na zajištění proti kurzovému riziku v podniku ATAS elektromotory Náchod, a.s. Tento podnik je zaměřen na výrobu elektromotorů.

Nejprve je v práci charakterizován zahraniční platební styk a platební instrumenty, které jsou při něm využívány. Je zde popsán průběh použití jednotlivých instrumentů, jejich charakteristika a druhy. V závěru této kapitoly jsou v tabulce porovnány jejich výhody a nevýhody.

Kurzové riziko a způsoby jeho snižování jsou předmětem následující kapitoly, dále je zde obsažena charakteristika rizika, zmíněn je také devizový kurz, systémy devizových kurzů a faktory, které kurz ovlivňují.

Absolutní ochrana proti kurzovému riziku není možná. Pro snížení dopadu tohoto rizika je využíváno zajištění přirozené nebo transakční, ke kterému jsou využívány finanční deriváty. Jejich charakteristika, způsob použití a porovnání obsahuje závěr této kapitoly.

V další části je představen podnik ATAS elektromotory Náchod, a.s., zmíněny jsou základní údaje, historie, organizační struktura a postavení na tuzemském a zahraničním trhu.

Společnost využívá k zahraničnímu platebnímu styku internetové bankovníctví. Nástroje, které jsou k platbám používány obsahuje tato kapitola. Dále je zde zmíněno také vzájemné započtení, skonto a ibanový formát čísla účtu, který je v zahraničním platebním styku nutný uvádět. Na konci kapitoly jsou uvedeny problémy v platebním styku, kterým společnost čelí, a způsoby, jakými jsou řešeny.

Společnost využívá několik způsobů k zajištění proti nepříznivé změně kurzu a to:

- devizové operace,
- kurzovou doložku,
- platbu tuzemským odběratelům v zahraniční měně,
- navýšení prodejní ceny.

Protože společnost realizací forwardů a opcí dosahuje kurzového zisku, který téměř pokrývá kurzové ztráty, je její zajištění proti kurzovému riziku s přihlédnutím k dalším používaným metodám postačující.

Problémy s kurzovým rizikem společnosti odpadnou poté, co Česká republika vstoupí do Evropské měnové unie a přijme měnu euro. Protože společnost obchoduje převážně v této měně, nebude muset již provádět tolik devizových operací a zajištění vůči změně kurzu bude pomalu ztrácet na významu.

Jedinou měnou, vůči které se bude muset společnost dále zajišťovat, je dolar. V tomto případě může společnost využívat všechny způsoby zajištění, které používá nyní.

Dalším přínosem, který s sebou přinese vstupu do Evropské měnové unie, bude menší počet bankovních účtů v různých měnách, které bude společnost muset využívat. To zároveň povede ke snížení výdajů za bankovní poplatky.

Na závěr bych chtěla připomenout, že společnost ATAS a.s. se zajišťuje proti kurzovému riziku mnoha vhodnými způsoby, kterými značně eliminuje dopad tohoto rizika a proto nijak výrazně nesnižuje velikost hospodářského výsledku.

Vzhledem k analýze, kterou jsem v této práci provedla, si myslím, že zajištění proti kurzovému riziku je v podniku postačující a podnik díky tomu netrpí velkými kurzovými ztrátami.

Seznam literatury

- [1] BAKULE, V. Mezinárodní finance. 1.vyd. Praha: VŠE.1984.
- [2] BAYER, A. Mezinárodní platební styk. 1. vyd. Praha: Státní nakladatelství technické literatury, 1983.
- [3] CAVES, R., FRANKEL, J. and JONES, R. World trade and payments. 6th ed. New York: HarperCollins, 1993. ISBN 0-673-52274-1.
- [4] DURČÁKOVÁ, J. , MANDEL, M. Mezinárodní finance. 2. vyd. Praha: Management Press, 2003. ISBN 80-7261-090-2.
- [5] DVORÁK, P. Deriváty. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2003. ISBN 80-245-0634-3.
- [6] JÍLEK, J. Termínové a opční obchody. 1. vyd. Praha : Grada Publishing. 1995. ISBN 80-7169-183-6.
- [7] KISLINGEROVÁ, E. a kol. Manažerské finance. 1. vyd. Praha: C.H.Beck, 2004. ISBN 807179-802-9.
- [8] LANDOROVÁ, A. a kol. Cenné papíry a finanční trhy. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 2005. ISBN 80-7083-920-1.
- [9] LANDOROVÁ, A. JÁČOVÁ, H. NESLÁDKOVÁ, M.Obchodní bankovníctví. 1.vyd. Liberec. 2002. ISBN 80-7083-607-5.
- [10] MARVANOVÁ, M. , HOUDA, M. a kol. Platební styk. 3. vyd. Brno: Econ, 1995. ISBN 80-901627-2-X.
- [11] Platební styk v zahraničním obchodě. 2. vyd. Praha : Sekurkon. 1994.

[12] ŠENKÝŘOVÁ, B. a kol. Bankovníctví I. 1.vyd. Praha. 1997. ISBN 80-7169-464-9.

[13] ŠIMÍKOVÁ, I. Finance a bankovníctví. 1.vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. 2004. ISBN 80-7083-898-1.

Internetové zdroje

[14] ATAS a.s. [online]. [cit.28.3.2008]. Dostupné z: <<http://www.atas.cz/>>

[15] Kurzy.cz [online]. [cit. 2.4.2008]. Dostupné z: <<http://www.kurzy.cz/>>

[16] Vysoké učení technické v Brně. [online]. [cit. 10.2.2008]. Dostupné z: <<http://www.fce.vutbr.cz/veda/dk2003texty/pdf/5-1/rp/gregor.pdf>>

Právní normy a ostatní materiály

[17] České účetní standardy pro účetní jednotky, které účtují podle vyhlášky č. 500/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

[18] Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

[19] Zákon č. 124/2002 Sb., o převodech peněžních prostředků, elektronických platebních prostředcích a platebních systémech, ve znění pozdějších předpisů.

[20] Interní materiály společnosti ATAS a.s.

Seznam příloh

Příloha 1 – Organizační struktura společnosti ATAS (1 strana)

Příloha 2 – Platební příkaz v rámci EU (1 strana)

Příloha 3 – Platební příkaz mimo EU (1 strana)

Příloha 4 - Faktura s nabídkou skonta (1 strana)

Příloha 5 – Dohoda o vzájemném započtení pohledávek a závazků (1 strana)

Příloha 6 – Upomínka na nezaplacenou pohledávku (1 strana)

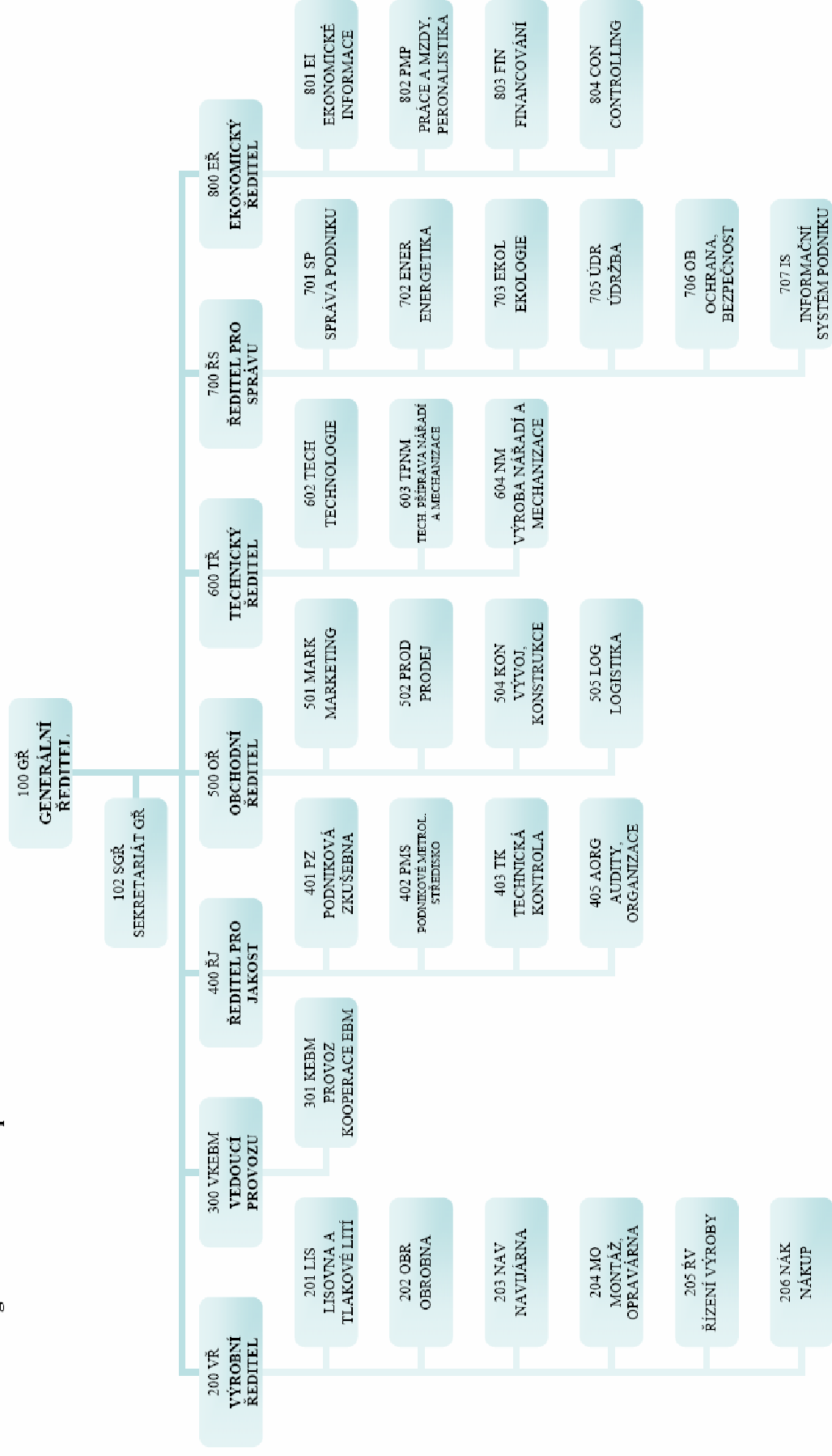
Příloha 7 – Konfirmace devizové (spot) transakce (1 strana)

Příloha 8 – Konfirmace devizových operací (3 strany)

Příloha 1

Organizační struktura společnosti ATAS

Organizační schéma společnosti k 30.6.2007

Příloha 2
Platební příkaz v rámci EU

Československá obchodní banka, a.s.

PLATEBNÍ PŘÍKAZ/PAYMENT ORDER

Referenční číslo

Reference No.

Datum splatnosti

Due Date

21.3.2008

Valuta

Měna

Částka

Value Date

Curr. Code

Amount

	EUR	7 914,02
--	-----	----------

Slovy/In words only

SedmTisícDevětSetČtrnáct 2/100*****

Kurs

Dne

Kč ekvivalent

Poplatky

Poplatky/Details of Charges

SHA

Prosím úhradu proved'te/Please payment realize by

Kód země příjemce

Subjekt, platební titul

Datum přechodu zboží přes českou hranici

Číslo obchodního případu

Číslo devizového povolení

Plátce/By order of

ATAS elektromotory Náchod a.s.

Bratři Čapků 722

54730

Náchod

Číslo účtu/Account No.

1700000080038281

Důvod platby/Details of payment

Faktura číslo/Invoice No.

1719

1957

Příjemce/Beneficiary

Číslo účtu/Account No.

/ DE88384400160772536900

ELEKTRISOLA Dr.Gerd Schildbach GmbH & Co. KG

In der Hüttenwiese 2-4

515 80

Reichshof

Banka příjemce/Beneficiary bank

Commerzbank Gummersbach

Německo

BIC COBADEFF384

BLZ 384 400 16

Zprostřed. banka/Intermed. bank

STANDARD - CHEQUE

	DE
	120

21.3.2008

Místo a datum vystavení

Place and date of issue

Razítko a podpis plátce

Stamp and signature of the payer

Příloha 3
Platební příkaz mimo EU

Zahraniční platba

P00003D4WQH
zaúčtovaný
457966421602

Pojmenování účtu / Account alias	Jméno/název příkazce / Payer's name	Příkazce / Payer's name
	ATAS ELEKTROMOTORY NÁCHOD A.S.	
Číslo účtu / Payer's account No.	Kód banky účtu / Payer's Bank code	Měna účtu / Payer's currency code
35-8032320267	0100	USD

	Pojmenování protiúčtu / Contr. Account name	Příjemce / Beneficiary
		☒ Cizozemec / Non-resident
Vyplatit šekem / Pay by cheque	Číslo účtu příjemce / Ben. account No.	☐ Tuzemec / Resident
☐	9368995158	
Jméno, Název / Beneficiary	Ulice (P.O.BOX) / Address	Město, PSČ / City, ZIP Země / Country
LEAR ROMEC	241 SOUTH ABBE ROAD	44036-4014 ELYRIA (Spojené státy

Výběr banky	SWIFT kód / Swift code / BIC	Banka příjemce / Benef. bank
☐ z číselníku (SWIFT)	BOFAUS3NXXX	☒ Ověřeno
Země / Country	Název / Beneficiary's bank	Město / City
Spojené státy	BANK OF AMERICA, N.A.	NEW YORK CITY,NY
(nepovinná pole:)	Ulice / Street (P.O.BOX)	
NCC kód / Clearing code	100 WEST 33RD STREET	

Částka, Měna / Amount, Currency	Částka v měně účtu / Amount	Kurz / Exchange rate
21 891,50 USD	21 891,50 USD	1,000000000000

Poplatek / Detail of charges	Účet pro poplatky / Account No. for charges	Poplatek / Charge Amount
☐ SHA	35-8032320267	94,52 USD

Platbu proveďte / Payment execution	Požadovaná splatnost / Payable on	Důvod platby / Details of payment
☐ Expres (do 1-3 hod)	18.3.2008	751144
Kód sml. partnera / Code of contractual partner	Platební titul / Payment title	751145 747459 750781
☐	120	
	Dovoz zboží	

Příloha 4

Faktura s nabídkou skonta

A K T I E N G E S E L L S C H A F T

PRÄZISIONSDREHTEILE · ANTRIEBSTECHNIK

Herzog AG · Postfach 538 · D-78707 Schramberg-Sulgen

Company
ATAS elektromotory Náchod a.s.
Bratři Capku 722
CZ-547 30 NÁCHOD

Invoice

Doc. No./Date 92005987
Date 12.02.2008
Delivery Note No./Date 80008236/ 12.02.2008
Order No./Date 2680/ 20.12.2007
Customernumber 21010
Contact person Sven Herr
Sven.Herr@herzog.ag
Telephone 07422 566 85
Fax 07422 566 15
Our Tax Number DE231456603
Your Taxnumber. CZ45534543

We supply you according to our general Items of sale which you could see in the internet under www.herzog.ag or which we send you on request as well as the following additional conditions, if any:
The delivery note date is equal to the delivery date and date of service.

Sending from	Delivery to	Gross Weight	164 KG
Herzog AG	Firma	Net Weight	145 KG
Brambach 38	ATAS elektromotory Náchod a.s.		
D-78713 SCHRAMBERG SULGEN	Bratři Capku 722		
	CZ-547 30 NÁCHOD		

Delivery conditions: DAF Schramberg-Sulgen

Payment conditions: Up to 26.02.2008 you receive 3,000 % discount
Up to 12.04.2008 without deduction

Currency: EUR

Item	Material Description	Quantity	Price	Price Unit	Value
0000	93-03-05778	315	5,35 /	1	1.685,25
	3-28099/002 Welle				

Your Purch.No.:007070087

PO number 00707037820.12.2007

Your material number: 3-28099/002

Zolltarifnummer: 84831095

agreed mat surcharge	2,50 %	42,13
----------------------	--------	-------

Net Value for Item	5,48 / 1	1.727,38
--------------------	----------	----------

Invoice Amount	1.727,38
value added tax	0,00
Invoice Amount	1.727,38

The exporter of the products covered by this document - DE/4100/EA/0387HZA Singen - declares that, except where otherwise clearly indicated, these products are of European Union preferential origin.

Zaplacono	Datum	Podpis	Dotisk
Zašlano			
Vécone			
Priloha			

Herzog AG · Brambach 38 · D-78713 Schramberg-Sulgen · Telefon: 0 74 22 / 5 66 0 · Fax: 0 74 22 / 5 66 15
Zertifiziert nach ISO 9001:2000 · www.herzog.ag · info@herzog.ag

Rechtsform: Aktiengesellschaft · Sitz der Gesellschaft: Schramberg · Registergericht Rottweil · HRB 481240 · Ust-Id Nr./VAT Reg. No.: DE231456603
Vorstand: Hanspeter Herzog, Dipl.-Ing. Robert Lacknermeier · Vorsitzender des Aufsichtsrates: Helmut Herzog

Kreissparkasse Oberndorf BLZ 642 500 40 Konto 807 045 · SWIFT/BIC-CODE: SOLA DE 51RWL · IBAN: DE 10642500400000807045
Landesbank Baden-Württemberg BLZ 600 501 01 Konto 4 842 563 · SWIFT/BIC-CODE: SOLA DE ST · IBAN: DE 66600501010004842563
Deutsche Bank Villingen-Schwenningen BLZ 694 700 39 Konto 250 480 · SWIFT/BIC-CODE: DEUT DE 6F 694 · IBAN: DE 56694700390025048000
Commerzbank Villingen BLZ 694 400 07 Konto 1 572 361 · SWIFT/BIC-CODE: COBA DE FF 694 · IBAN: DE 50694400070157236100

Příloha 5

Dohoda o vzájemném započtení pohledávek a závazků

DOHODA O VZÁJEMNÉM ZAPOČTENÍ POHLEDÁVEK A ZÁVAZKŮ

Dle § 364 zákona č.513/1991 Sb. Obchodního zákoníku

uzavřená mezi:

ATAS elektromotory Náchod a.s.

Bratři Čapků 722
54730 Náchod

EKOM, spol. s r.o.

Priemyselná 5031/18
921 01 Piešťany - Slovensko

IČO: 45534543

DIČ: CZ45534543

IČO: 31416519

DIČ: SK2020395366

Výše uvedené strany se v rámci dohody zavazují započíst si své vzájemné pohledávky a závazky podle následující specifikace:

Pohledávky	ATAS elektromotory Náchod a.s.	Závazky	ATAS elektromotory Náchod a.s.
vůči společnosti	EKOM, spol. s r.o.	vůči společnosti	EKOM, spol. s r.o.
Započteno Celkem:	15 700,00 Kč	Započteno Celkem:	15 700,00 Kč

Faktura č.	Pohledávky	Započteno	Závazky	Započteno
611280722	311 500,00	15 700,00		
280575			15 700,00	15 700,00
		15 700,00		15 700,00

V Náchodě dne: 8.4.2008

.....
ATAS elektromotory Náchod a.s.

.....
EKOM, spol. s r.o.

Tel.: +420 491 446 445
Fax: +420 491 433 775
e-mail: manychova@atas.cz
http:// www.atas.cz

IČO: 45534543
DIČ: CZ45534543
zapsáno u Krajského
soudu v Hradci Králové,
oddíl B, vložka 603

Bankovní spojení:
UniCredit Bank Praha, č.ú. 2432515074/2700
ČSOB Hradec Králové, č.ú. 14800383/0300

Strana č. 1 / 1

Příloha 6

Upomínka na nezaplacenou pohledávku

ATAS elektromotory Náchod a.s.

Bratří Čapků 722

54730 Náchod

ZPA Pečky, a.s.

Tř. 5.května čp. 166

298 11 Pečky

1. upomínka - nezaplacená pohledávka

Kontrolou jsme zjistili, že jste nám dosud neuhradili následující faktury:

Naše faktura	Splatná	Dnů prodlení	Ke dni	Dlužná částka v měně
611280452	11.3.2008	22	2.4.2008	37 554,00 CZK
Celkem				37 554,00 CZK

Žádáme Vás proto o prošetření a poukázání dlužné částky do 10 dnů od doručení tohoto vyúčtování na náš účet.

V případě, že úhrada byla již provedena, považujte tuto upomínku za bezpředmětnou.

S pozdravem

V Náchodě dne 2.4.2008

Vyřizuje: manychova

Tel.: +420 491 446 445
Fax: +420 491 433 775
e-mail: manychova@atas.cz
http: www.atas.cz

IČO: 45534543
DIČ: CZ45534543
zapsáno u Krajského

Bankovní spojení:
UniCredit Bank Praha, č.ú. 2432515074/2700
ČSOB Hradec Králové, č.ú. 14800383/0300

Příloha 7

Konfirmace devizové (spot) transakce

Československá obchodní banka, a. s.
Radlická 333/150, 150 57 Praha 5; IC: 00001350,
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl B: XXXVI, Vložka 46

Back office finančních trhů

tel.: +420 224 114 798
tel.: +420 224 115 853
tel.: +420 224 114 773
fax: +420 261 353 815
e-mail: murexbo@csob.cz

Klient/Protistrana:
ATAS ELEKTROMOTORY, A.S.

BRATŘI CAPKU 722
547 30 NACHOD
CZECH REPUBLIC

**KONFIRMACE PROMPTNÍ DEVIZOVÉ (SPOT) TRANSAKCE
REFERENCE Č.: 54563295**

V Praze dne 29/02/2008

Vážený kliente,

účelem tohoto dopisu (tého „Konfirmace“) je potvrdit podmínky Transakce uzavřené mezi námi k Datu obchodu uvedenému níže („Transakce“). Tato Konfirmace představuje „Konfirmaci“, na níž se odkazuje Rámcová smlouva ze dne 30/03/2007. Podmínky Transakce, které se tato Konfirmace týká, jsou následující:

Den obchodu:	29/02/2008	Den vypořádání:	29/02/2008
Základní měna:	EUR	Částka Základní měny:	50,000.00
Kupující Základní měny:	Banka	Prodávající Základní měny:	Klient
Referenční měna:	CZK	Částka Referenční měny:	1,255,500.00
Promptní (spot) kurz:	25.11		

Podrobnosti o účtech:

Platby Bance

Měna	P/A*	Účet pro platby	IBAN	Zprostředkující banka	Korespondenční banka	Swift kód ČSOB
EUR	A	80038281	---	---	CEKOCZPP	CEKOCZPP

*P – vypořádání platbou/A – platba z účtu

Platby Klientovi

Měna	P/A*	Účet pro platby	IBAN	Zprostředkující banka	Korespondenční banka
CZK	A	14800383	---	---	CEKOCZPP

*P – vypořádání platbou/A – platba na účet

S upřímným pozdravem,

Československá obchodní banka, a. s.

Podepsal:

Podepsal:

Jméno: Nicole Krajčovičová

Jméno: Věra Křížová

Potvrzeno k datu uvedenému v záhlaví:

ATAS ELEKTROMOTORY, A.S. (ref.č. 54563295)

Podepsal:

Podepsal:

Jméno: ING. NÝČOVÁ

Jméno: BORŮVKA

V případě jakékoliv nesrovnalosti nás laskavě kontaktujte na výše uvedených telefonních číslech.

Žádáme Vás, abyste nám laskavě nafaxovali řádně podepsanou konfirmaci na fax č.: +420 261 353 815 popř. zaslali na naši adresu.

Příloha 8
Konfirmace devizových operací

Československá obchodní banka, a. s.
Praha 1 - Nové Město, PSČ 115 20, Na Příkopě 354/14,
IČO: 00001350,
zapsaná v obchodním rejstříku vedeném Městským soudem v Praze,
oddíl B XXXVI, vložka 46

Kontaktní adresa:
Československá obchodní banka, a. s.
Panská 9
115 20 Praha 1
tel: +420 2 6135 3047
fax: +420 2 6135 3815

Klient/Protistrana:
ATAS ELEKTROMOTORY, A.S.

BRATŘI ČAPKU 722
547 30 NACHOD
CZECH REPUBLIC

**KONFIRMACE
BONUS CALLABLE FORWARD
REFERENCE Č.: 545451**

V Praze dne 18/01/2007

Vážení,

účelem tohoto dopisu (této „Konfirmace“) je potvrdit podmínky Bonus Callable Forwardu („Transakce“) uzavřeného mezi námi k Datu obchodu uvedenému níže („Transakce“).
Pojmům používaným v této Konfirmaci začínajícím velkým počátečním písmenem, bude přikládán stejný význam jako v Rámcové smlouvě, pokud nejsou jinak definovány v této Konfirmaci.

Tato Konfirmace představuje „Konfirmaci“, na níž se odkazuje Rámcová smlouva ze dne 30/03/2004, v jejím případném doplněném znění, mezi Bankou a Klientem („Rámcová smlouva“). Všechna ustanovení obsažená v Rámcové smlouvě platí pro tuto Konfirmaci, s výjimkou případů výslovně upravených níže.

Podmínky a parametry Transakce, ke které se tato Konfirmace vztahuje, jsou následující:

Datum obchodu: 17.01.2007

Prodávající základní měny: ___Banka ___X_Klient

Kupující základní měny: ___Klient ___X_Banka

Měnový pár: EUR/CZK

Základní měna: EUR

Částka Základní měny forwardu: 100.000,00

Částka Základní měny bonusového forwardu: 150.000,00

Referenční měna: CZK

Forwardový kurz: 27,70

Bonusový forwardový kurz: 28,000

Stanovený kurz:: 27,70

Rozhodný okamžik: 10:00 Newyorského času v Rozhodný den

Rozhodné a Vypořádací dny:

Rozhodný den	Datum vypořádání
25.07.2007 ✓	27.7.2007
23.8.2007 ✓	27.8.2007
25.9.2007 ✓	27.9.2007
23.10.2007 ✓	25.10.2007
23.11.2007 ✓	27.11.2007
27.12.2007 ✓	31.12.2007
16.1.2008 ✓	18.1.2008
18.2.2008 ✓	20.2.2008
18.3.2008 ✓	20.3.2008
16.4.2008 ✓	18.4.2008
16.5.2008 ✓	20.5.2008
18.6.2008 ✓	20.6.2008
16.7.2008 ✓	18.7.2008
18.8.2008 ✓	20.8.2008
17.9.2008 ✓	19.9.2008
16.10.2008 ✓	20.10.2008
18.11.2008 ✓	20.11.2008
17.12.2008 ✓	19.12.2008

Pokud je v Rozhodný okamžik v příslušném Rozhodném dni Rozhodný kurz nižší než Stanovený kurz, Klient vstupuje do Termínové devizové (forward) Transakce za Bonusový forwardový kurz splatné k příslušnému Datu vypořádání, tzn. Klient má povinnost prodat k tomuto Datu vypořádání Částku Základní měny bonusového forwardu za Bonusový forwardový kurz.

Pokud je v Rozhodný okamžik v příslušném Rozhodném dni Rozhodný kurz vyšší než Stanovený kurz, Klient vstupuje do Termínové devizové (forward) Transakce za Forwardový kurz splatné k příslušnému Datu vypořádání, tzn. Klient má povinnost prodat k tomuto Datu vypořádání Částku Základní měny forwardu za Forwardový kurz.

„Rozhodný kurz“ je stanoven Bankou jako aritmetický průměr aktuálních tržních kurzů (bid a offer), za něž by bylo možno na mezibankovním trhu realizovat Promptní devizovou (spot) Transakci v příslušném měnovém páru (totožném s měnovým párem Stanoveného kurzu).

Banka je oprávněna ukončit tuto Transakci v níže uvedené Rozhodné dny pro ukončení Transakce oznámením zaslaným Klientovi. Toto ukončení se bude vztahovat na všechna plnění následující po ukončení Transakce. Po takovém ukončení již nebude žádná ze smluvních stran oprávněna resp. povinna obdržet resp. provést jakékoliv plnění z této Transakce a plnění poskytnutá před tímto ukončením zůstávají tímto nedotčena. Pro vyloučení pochyb platí, že pro toto ukončení se nepoužijí ustanovení článku VIII Rámcové smlouvy.

Rozhodné dny pro ukončení Transakce:

16.5.2008
18.6.2008
16.7.2008
18.8.2008
17.9.2008
16.10.2008
18.11.2008
17.12.2008